

СТЕНОГРАФСКИ ДНЕВНИЦИ

НА

XXIII^{ТО} ОБИКНОВЕНО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

I РЕДОВНА СЕСИЯ

Брой 36

София, вторникъ, 12 януарий

1932 г.

37. заседание

Понеделникъ, 4 януарий 1932 г.

(Открито отъ подпредседателя Н. Шоповъ въ 10 ч. и 45 м.)

С Ъ Д Ъ Р Ж А Н И Е :

Стр.

Законопроекти:

1. За намаление на наемитъ. (Предложение на работническата парламентарна група) (Съобщение) 769
2. За допълнение на чл. 35 отъ закона за градскитъ общини. (Трето четене) 769
3. За амнистия. (Второ четене — продължение разискванията, докладване и приемане) 769

Дневенъ редъ за следващото заседание 793

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Откривамъ заседанието. Присъствуватъ нужното число народни представители. Заседанието е законно.

(Отъ заседанието отсъствуватъ следнитъ г. г. народни представители: Ангеловъ Боянъ, Ангеловъ Станъ, Аневъ Василь, Апостоловъ Драгомиръ, Бойчиновъ Михаилъ, Бончевъ Тодоръ, Бръшляновъ Цоню, Бурилковъ д-ръ Димо, Василевъ Григоръ, Василевъ Йото, Василевъ Ради, Георгиевъ Павелъ, Георгиевъ д-ръ Христо, Данаиловъ Георги, Даскаловъ Петъръ, Димитровъ д-ръ Димитъръ, Дичевъ Петко, Домузчиевъ Василь, Думановъ д-ръ Никола, Желябовъ Жеко, п. Захариевъ Захари, Йонетовъ Георги, Казанаклиевъ Георги, Калфовъ Христо, Каракашевъ Никола, Кафеджийски Георги, Качаковъ Йорданъ, Кънчевъ Теодоси, Ляпчевъ Андрей, Милевъ Мило, Молловъ Янаки, Напеговъ Петко, Нейковъ Димитъръ, Неновъ Атанасъ, х. Петковъ х. Георги, Петковъ Стефанъ, Поповъ Стефанъ, Пулевъ Стамо, Рашковъ Христо, Сакъзовъ Яко, Сапунджиевъ Никола, Сарафовъ д-ръ Ангелъ, Славовъ Кирилъ, Смиловъ Боянъ, Статевъ Христо, Тахировъ Хафузъ Юсеинъ, Ташевъ Димо, Хайруловъ молла Юсеинъ, Христовъ Димитъръ, Христовъ Трайко, Христовъ Христо, Цанковъ Александъръ, Цанковъ Иванъ, Цановъ Стефанъ, Чернооковъ Георги и Чирпанлиевъ д-ръ Никола)

Съобщавамъ на народнитъ представители, че е постановило законодателно предложение отъ работническата парламентарна група, подписано отъ нужното число народни представители, за намаление на наемитъ. Ще ви се раздаде и постави на дневенъ редъ. (Вж. прил. Т. I, № 24)

Пристъпваме къмъ първа точка отъ дневния редъ — трето четене законопроекта за допълнение на чл. 35 отъ закона за градскитъ общини.

Моля г. секретаря да го прочете.

Замѣстникъ-секретаръ С. Йовевъ (д): (Прочита законопроекта изцѣло, безъ измѣнение)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ на трето четене законопроекта така, както се прочете, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Вж. прил. Т. II, № 16)

Пристъпваме къмъ точка втора отъ дневния редъ: второ четене законопроекта за амнистия — продължение разискванията.

Има думата г. докладчикътъ.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 3. Амнистиратъ се престѣпнитъ деяния по чл. чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ, извършени по поводъ и въ връзка съ свикването и устройването на партийни конгреси, конференции, сбирки, събрания и митинги, както и за подпомагане партийни вестници и издания“.

Г. г. народни представители! Този членъ е чл. 2 отъ първоначалния проектъ, въ края на който комисията прибави думитъ: „както и за подпомагане партийни вестници и издания“

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Лазаръ Станевъ.

Л. Станевъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Следъ 6 месеца отъ деня, когато правителството на Народния блокъ пое управлението на страната, виждаме най-после, и то преди празниците, предъ Нова година и Коледа, нощно време, набързо да се слага законопроектъ за амнистия и да се прокарга контрабанда отъ погледа на трудящитъ се маси.

А. Буковъ (з): Недейте повтаря това, което пише „Демократически сговоръ“.

С. Омарчевски (з): Това е второ четене. При второто четене не се говори по принципъ.

Нъкой отъ земледѣлцитѣ: Какво ти нощно време! Сега е 10 ч. сутринта.

Л. Станевъ (раб): Сега е 10 ч., но снощи бѣше 12 ч. на полунощ.

Г. г. народни представители! Кой наложи на правителството да даде тая амнистия? Наложил я непрестанната борба на трудящитѣ се маси, която тѣ водятъ вече 6 месеца. Подъ напора на трудящитѣ се маси правителството бѣ принудено най-сетне да сложи на разглеждане и тукъ, въ Народното събрание, законопроектъ за амнистията. Но каква амнистия искатъ трудящитѣ се маси, тѣзи, които дадоха при законодателнитѣ избори за Народния блокъ 600 хиляди гласа? Тѣ не искатъ тая амнистия, която днесъ дава правителството. Това е една игра на амнистия, това е една измама за трудящитѣ се маси! Въ всички събрания преди изборитѣ, па и следъ изборитѣ, . . .

А. Капитановъ (д): Това не е по чл. 3 отъ законопроекта.

А. Буковъ (з): Това не е по въпроса.

Л. Станевъ (раб): . . . въ всички резолюции на земледѣлскитѣ дружини, се иска пълна и безусловна амнистия и отмишване на закона за защита на държавата. Въ конгреса на Земледѣлския съюзъ се носѣха най-високо плакардитѣ, на които бѣ написано: „Пълна и безусловна амнистия на политическитѣ затворници и емигранти“.

И. Василевъ (з): Г. председателю! Да говори по въпроса. Какво ще говори той за конгреса на Земледѣлския съюзъ.

Л. Станевъ (раб): Правителството на така наречения Народенъ блокъ, вмѣсто да даде тая амнистия, дава амнистия, която е далечъ отъ исканията на трудящитѣ се маси. То дава амнистия на рушветчиитѣ, на тѣзи, които сѣ вземали подкупъ, на тѣзи, които сѣ задигали срѣдства, които сѣ задигали цѣли хазни.

А. Капитановъ (з): За тия, които сѣ вземали подкупъ, амнистия нѣма. Я си отвори очитѣ! Не знаешъ да четешъ.

Л. Станевъ (раб): Вие тѣхъ амнистирате, а политическитѣ престѣпници, ония трудящи се, които лежатъ и гинатъ вече осемъ години въ затворитѣ и задъ граница, които действително чакатъ амнистия, вие тѣхъ не амнистирате. Тѣ — както каза г. министъръ-председателъ — „оставатъ неамнистирани по простата причина, че не можемъ да дадемъ друга амнистия, освенъ тая, която даваме“.

Г. г. народни представители! Ние не можемъ да не отбележимъ предателството, което се извършва спрямо трудовия народъ отъ страна на представителитѣ на Земледѣлския съюзъ, които, и по-рано, и сега, въ наскоро състоялия имъ се конгресъ, навсѣкжде заявяваха, че искатъ и скоро ще дадатъ пълна и безусловна амнистия.

Но да се върна на чл. 3.

А. Буксѣ (з): Значи, признавашъ, че досега не гозори по чл. 3.

Л. Станевъ (раб): По чл. 3 отъ законопроекта се амнистиратъ престѣпнитѣ деяния по чл. чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ. Какви деяния се визиратъ? — Подправка, фалшификация на документи, държавни или други, за лични користни цели и други. И се допълва чл. 3 съ следнитѣ пояснения: „извършени по поводъ и въ свръзка съ свикването и устройването на партийни конгреси, конференции, сборки, събрания и митинги, както и за подпомагане партийни вестници и издания“. Тукъ се визира — нека право да си го кажемъ — известна група лица отъ Земледѣлския съюзъ, които въ по-миналогодишния конгресъ извършиха фалшификация на щемпѣла на държавната контрола.

Министъръ Д. Гичевъ: Петъръ Парлапановъ.

Л. Станевъ (раб): Визира се известна група лица отъ Земледѣлския съюзъ, които фалшифицираха държавния щемпѣлъ съ надписъ: „Държавна контрола“, за да могатъ да си набавятъ удостоверения за пътуване по българскитѣ държавни желѣзници съ 50% намаление, каквито удостоверения правителството на Сговора не имъ даде.

А. Буковъ (з): Или даде само 2 хиляди.

С. Мошановъ (д. сг): (Къмъ земледѣлцитѣ) Вие защо не дадохте удостоверения на цѣлия съюзъ, а само на едно отъ неговитѣ крила?

Л. Станевъ (раб): Г. г. народни представители! Защо се прибѣгна до тази фалшификация? Защото свирепиятъ тероръ тогава задуши борбата на трудящитѣ се, на беднитѣ селяни, чиято борба и вие (Къмъ мнозинството) днесъ сѣщо така задушавате. Въ Земледѣлския съюзъ се водѣше тогава борба между две групи: отъ една страна, групата на Георги Марковъ и, отъ друга, групата, която представляваше Гичевъ.

А. Капитановъ (з): Ти тогава въ коя група бѣше?

В. Коевски (нац. л): Г. председателю! Защо му позволявате да говори това? Какво общо има то съ законопроекта за амнистия? Защо му позволявате да прави демагогия?

Председателствуващъ Н. Шопсѣ (Звѣни)

Л. Станевъ (раб): Тая борба се водѣше между тия две групи за надмощие въ Земледѣлския съюзъ, или по-право за демонстрация предъ българската буржоазия, кои сѣ по-силни въ съюза, кои иматъ по-големо влияние, за да могатъ тѣ да бждатъ толерирани и доведени до властта.

Т. Бошняковъ (з): Ти защо плачешъ на чужди гробъ?

Л. Станевъ (раб): Тая фалшификация още говори, че борбитѣ, които се водятъ въ Българския земледѣлски народенъ съюзъ, не сѣ идейни, а котерийни. По този поводъ сѣ заведени дѣла, които засѣгатъ г. г. министритѣ Гичевъ и Георги Йордановъ и народния представителъ Петко Запряновъ, а сѣщо и десетки други селяни сдружени земледѣлци.

Н. Алексиевъ (з): И Петъръ Парлапановъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Никой не е пътувалъ съ тѣхъ.

Нъкой отъ земледѣлцитѣ: Нѣма никаква фалшификация.

Л. Станевъ (раб): Ако нѣма фалшификация, нѣма да поставите този членъ въ законопроекта за амнистията.

А. Циганчевъ (з): Това сѣ останки, които трѣбва да се разчистятъ.

Министъръ К. Муравиевъ: (Къмъ Л. Станевъ) Специална служба за фалшифициране на паспорти имате вие.

Л. Станевъ (раб): Ние трѣбва да отбележимъ, че съ тия фалшифицирани на удостоверения се целѣше да се дадатъ доказателства предъ буржоазията, че не Георги Марковъ има влияние въ Земледѣлския съюзъ. И тия фалшиви удостоверения доведоха до министерскитѣ маси Гичевъ, Георги Йордановъ и Муравиевъ.

Т. Бошняковъ (з): Вие знаете ли кого защищавате? Отъ този членъ сѣ заинтересовани много ваши хора. Кому служите?

Л. Станевъ (раб): А вие кому служите? Вие служите на тия тукъ. (Сочи дѣсеницата)

А. Капитановъ (з): Ние служимъ на Земледѣлския съюзъ, но ти не знаешъ на кого служишъ.

А. Циганчевъ (з): Има само полицейско следствие, нѣма осѣдени.

Т. Тонковъ (з): (Къмъ Л. Станевъ) Имашъ ли нарѣкати фалшиви удостоверения? Кажи де! Какво мълчишъ?

Л. Станевъ (раб): Явно е, г-да, че вие не сте спокойни, защото извършихте единъ пътъ предателство и всѣки день виждате какъ се хлъзгате по надолнището на продаване интереситѣ на трудящия се народъ.

Нъкой отъ земледѣлцитѣ: Глупости!

Л. Станевъ (раб): Съвѣститѣ ви сѣмъ неспокойни, защото, като отидете долу, при трудящитѣ се маси, за оправдание

приказвате: „Ние искаме, ама демократитѣ не ни позволяватъ да направимъ тая или оная реформа“.

А. Капитановъ (з): Това не е вѣрно. Това само вие го казвате.

Л. Станевъ (раб): Всички земеделски народни представители по събранията това говорятъ — че за терора и убийствата въ Обществената безопасностъ демократитѣ сѣт виновни.

Н. Захариевъ (з): Ето, той конкурира на Сговора! Вижте какъ интригува. Даже и Никола Кемилевъ ще му завиди!

Л. Станевъ (раб): Нѣмамъ нищо общо съ Кемилевъ. Вие имате общо съ него, защото вървите по сѣщия пътъ, по който вървѣха Кемилевъ и неговитѣ другари.

Н. Захариевъ (з): А кой е твоятъ пътъ?

А. Капитановъ (з): Времето изтече, Лазаре — нѣма да можешъ да направишъ предложението си.

А. Кантарджиевъ (д): (Къмъ Л. Станевъ) Я кажи, ти билъ ли си въ Берлинъ и правилъ ли си ортаклъкъ за вносъ и износъ съ генералитѣ Русевъ и Мустаковъ?

Л. Станевъ (раб): Ние виждаме колко тѣсно партийно е погледнато на даваната въ чл. 3 амнистия — дава се амнистия само на една група. А знае се, че много подгонени отъ правителството на Сговора временно се укриваха, като се снабдяваха съ фалшиви легитимации и квартирни билети или фалшиви паспорти само и само да спасятъ живота си. И днесъ имаме сѣщитѣ случаи при правителството на Народния блокъ.

А. Циганчевъ (з): Така ли оправдавате вашитѣ фалшификации?

И. Василевъ (з): Я отговори на въпроса на Кантарджиевъ: билъ ли си съ генералъ Русевъ въ Берлинъ?

Л. Станевъ (раб): Не съмъ билъ. Това е вулгарна лъжа. Вие нѣмате други сръдства да се борите срещу насъ, защото си служите съ такива лъжи.

И. Симеоновъ (д): Това е фактъ. Азъ предлагамъ анкета срещу депутатския си мандатъ.

Л. Станевъ (раб): И азъ предлагамъ анкета.

Н. Захариевъ (з): И азъ предлагамъ анкета. Твърдя, че всичко това е вѣрно.

С. Мошановъ (д. сг): (Къмъ Н. Захариевъ) Вие подпредседател ли сте на Народното събрание? Какви сѣт тия апострофи? За такива прекъсвания Вие изключвате отъ заседание, а сега самъ прекъсвате.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни)

Н. Захариевъ (з): (Къмъ С. Мошановъ) Когато съмъ на банкитѣ, азъ съмъ народенъ представителъ.

И. Василевъ (з): Нека се отбележи, че Стойчо Мошановъ се грижи за спокойствието на оратора Лазаръ Станевъ!

С. Мошановъ (д. сг): Разбира се, азъ се грижа за спокойствието на всѣки ораторъ. Лично азъ никога не съмъ прекъсвалъ никой ораторъ. Трѣбва да има редъ въ Парламента. (Възражения отъ мнозинството. Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни)

М. Станевъ (раб): Г. председателю! Вие насъ ни изключвате, когато прекъсвате нѣкой ораторъ, а сега, когато нашиятъ ораторъ е постоянно прекъсванъ, Вие нищо не предприемате срещу нарушителитѣ на правилника.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Не Ви позволявамъ да говорите, г. Станевъ.

М. Станевъ (раб): Да не предложите да ме изключатъ!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. Станевъ! Седнете си на мѣстото!

М. Станевъ (раб): Дайте възможностъ да се изкаже нашиятъ ораторъ.

А. Капитановъ (з): Страхъ ги е да не се открие единиятъ фронтъ между тѣхъ и Сговора, затуй не приематъ анкета.

Л. Станевъ (раб): Азъ приемамъ анкетата, но вие нѣма да я приемате.

Н. Алексиевъ (з): Георги Драгневъ ще те обеси, защото ще се откриятъ всичкитѣ ви работи.

Л. Станевъ (раб): Да не говоримъ за другитѣ фалшификации и за камионеткитѣ, които Сговорътъ ви даваше да си докарвате делегати, за да правите преврати въ съюза.

Министъръ Д. Гичевъ: На Драгневъ и на тебе е давалъ камионетки.

Л. Станевъ (раб): На тебе даваше камионетки, за да докарвашъ отъ софийскитѣ села делегати.

Министъръ Д. Гичевъ: Тѣ водѣха преговори съ генералъ Русевъ и съ генералъ Мустаковъ за доставяне на руски стоки. Това е истината, която винаги може да се провери.

Л. Станевъ (раб): Вие ще си сложите ли министерския мандатъ, ако направимъ анкета и се окаже невѣрно това?

И. Василевъ (з): И ти ще станешъ ли министъръ?

Министъръ Д. Гичевъ: На банкетитѣ Русева го наричаха „червения генералъ“.

Л. Станевъ (раб): Ако е въпросъ за генерали, на генералъ Жековъ вие устройвахте събрания.

С. Омарчевски (з): Това е вѣрно, но това не е престѣпление.

Л. Станевъ (раб): Не е престѣпление ли? А кой генералъ произнесе 20.000 смъртни присъди на селяни и работници на фронта?

Н. Захариевъ (з): А бе, ние сме селска буржоазия! Хайде де! (Глъчка. Пререкания между работници и земеделци. Силен шумъ)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Продължително звъни. Къмъ болшинството) Г-да! Моля ви, дайте примѣръ вие, парламентарното болшинство, на тѣзи (Сочи работниците), които ежедневно провокиратъ въ Парламента. (Възражения отъ работниците)

Нѣкой отъ работниците: Не може да ни обиждате така!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля ви се, недейте прекъсва оратора, а дайте примѣръ да разбератъ какъ трѣбва да се държатъ въ Парламента.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Оставете човѣка да приказва по предмета; изтече му времето.

Л. Станевъ (раб): Г. г. народни представители! Този членъ обхваща единъ тѣсенъ кръгъ престѣпни деяния — едва ли не остава да се посочи и номерътъ на дѣлото срещу извършителитѣ на това престѣпно деяние, които сѣт щемпелували съ щемпела на държавната контрола увѣрения за пътуване съ 50% намаление по държавнитѣ желѣзници. Но въ тоя членъ трѣбва да се обхванатъ и редица други престѣпления, които ние не виждаме упоменати тукъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Значи, вие сте за разширението.

Г. Костовъ (раб): И за избличаването, г. министре. (Възражения отъ земеделцитѣ)

С. Митковъ (з): Колкото Сговорътъ го избличи, толкова и Вие го избличавате.

А. Капитановъ (з): Страшна фалшификация е тя!

Л. Станевъ (раб): Тия фалшиви увѣрения ви доведоха до министерското мѣсто.

Н. Захариевъ (з): Сега ни унищожихте вече!

Л. Станевъ (раб): Вие продавате ежедневно народните интереси, което се вижда и отъ законопроекта за амнистията, който е една гавра, една игра съ трудовия народъ. Има лица, които въ различни случаи сѫ били подгонени отъ властта, и, за да се укрятъ отъ арести, побоища и убийства, сѫ си послужили съ подправени лични карти, сѫ подправени квартирни билети или паспорти, за да избѣгатъ въ чужбина, за да запазятъ живота си отъ тия, които ги преследватъ. Когато вие амнистирате тия, които пращаха заплашителни писма, че ще убиватъ този и ози, който не се откаже отъ политическа дейностъ; когато амнистирате тия, които просѣрѣха по софийскитѣ улици 7 депутати, избраници на трудовия народъ: Петко Петковъ, х. Димовъ, Хараламби Стояновъ, Тодоръ Страшимировъ и др. (Възбуждения отъ земледѣлцитѣ); които убиха Кирилъ Павловъ, Петъръ Яневъ, Петрини, Димитъръ Грънчаровъ; тѣзи, които забодоха глави на мъжъ и жена предъ Ловчанското околийско управление — което вашиятъ приятел Джабаровъ изнесе; когато вие амнистирате тия, които убиваха и носиха главитѣ на работници и селяни съ торби въ Обществената безопасностъ, а оставяте тия, които бѣха подгонени, които бѣгаха отъ смъртта, да загиватъ въ затворитѣ или въ чужбина като емигранти — това, кажете, не е ли предателство? (Възбуждения отъ мнозинството) Съ това вие изразявате ли мнението на трудовия народъ, който иска пълна амнистия? Явно е, че това е гавра и игра съ трудовия народъ.

С. Таксовъ (з): Ти се обърка.

Л. Станевъ (раб): Ето защо ние предлагаме чл. 3 отъ законопроекта да бѣде разширенъ и да обхване и другитѣ политически престѣпления, извършени отъ лица — легитимирани съ подправени лични карти, квартирни билети, паспорти и др. — а не да обхване единъ само тѣсень кръгъ отъ извършители на престѣпления, членове на Земледѣлския съюзъ, които сѫ подправяли увѣрения за пжтуване.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Ти си противоречишь.

Л. Станевъ (раб): Затуй ние предлагаме чл. 3 да се допълни още отъ следния текстъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Значи, всичко, каквото приказвахте до сега, го опровергахте.

Л. Станевъ (раб): Не го опровергавамъ. Азъ ви казахъ кои вие амнистирахте. Вие използвате политическитѣ затворници и емигранти, за да дадете амнистия на ексекutori, садисти и убийци въ Обществената безопасностъ или участитѣ.

Явно е, г. г. народни представители, че тукъ всички наши предложения оставаха гласъ въ пустиня заради туй, защото г. министъръ-председателътъ не си дава съгласието. И ние виждаме какъ вие (къмъ земледѣлцитѣ) се оправдвате: „И ние сме за безусловна амнистия, но не можемъ да я дадемъ, ще бламираме правителството“. За да не бламираме правителството, ...

И. Василевъ (з): Искате ви се много!

Л. Станевъ (раб): ... за да не си развалите ортаклъка съ деветоюнцитѣ, вие гласувате закони, съ които продавате интереситѣ на работниците и селянитѣ. Но знайте, че вие съ тая амнистия, както съ всички други закони, сваляте своята маска на борци за интереситѣ на трудовия народъ и обличате мантията на крепители на днешната фашистска диктатура, която съ по-голямъ свирепостъ продължава и днесъ борбата противъ работниците и селянитѣ. (Ржкоплѣскания отъ работниците)

А. Циганчевъ (з): Ако е действително така, щѣше ли да имашъ възможностъ да приказвашъ?

Л. Станевъ (раб): Ние сме приказвали и по-рано, но не знаей, дали вие ще приказвате.

Когато тѣзи (Сочи сговориститѣ) колѣха и биеха, много отъ васъ стоеха въ домоветѣ си, както Александъръ Радоловъ предпочиташе да стои въ кръчмата си, а когато дойдохте на властъ — да се явява като борецъ.

А. Циганчевъ (з): Ако не бѣше нашиятъ ортаклъкъ, ти нѣмаше да бѣдешъ сега тукъ.

Л. Станевъ (раб): Ето защо азъ предлагамъ да се допълни чл. 3 така, както казахъ.

А. Капитановъ (з): Да се изхвърли чл. 3 и да се тури това, което предлага Лазаръ Станевъ!

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: И той яде свинско месо, облажи се.

А. Циганчевъ (з): Съ своето предложение Лазаръ Станевъ облиза това, което каза.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Иванъ Велчевъ.

И. Велчевъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Съ чл. 3 отъ предлагания законопроектъ се иска амнистирането на „престѣпнитѣ деяния по чл. чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ, извършени по поводъ и въ връзка съ свикването и устройването на партийни конгреси, конференции, сборки, събрания и митинги, както и за подпомагане партийни вестници и издания“.

Обвинението, което се хвърля върху народното представителство, че съ гласуването на този текстъ се дава възможностъ да се амнистиратъ вулгарни деяния отъ гледна точка на наказателния законъ, не отговаря на истината, заради туй защото наистина чрезъ този текстъ на чл. 3 отъ законопроекта се амнистиратъ политически събития, каквото, напр., бѣ свикването на земледѣлския конгресъ въ 1929 г.

Вѣрно е, г. г. народни представители, че бившиятъ режимъ на г. Ляпчевъ искаше да се мѣси въ работитѣ на Земледѣлския съюзъ и като не можеше по другъ начинъ да спре тази засилваща се организация, опита се да разстрои Земледѣлския съюзъ. Това, обаче, не му се удаде.

Тѣзи деяния, извършени по такъвъ поводъ, съставляватъ напълно политическо престѣпление и народното представителство може напълно добросъвестно да даде своя вотъ и приеме текста на чл. 3 така, както е предложень отъ почитаемота комисия по Министерството на правосъдието.

Ето защо азъ моля почитаемото народното представителство да се съгласи да гласува чл. 3 така, както е предложень отъ комисията.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Пждаревъ.

(Посрещнатъ съ подигравателни ржкоплѣскания отъ земледѣлцитѣ)

А. Капитановъ (з): Той е нашиятъ любимецъ — Негово Високопреосвещенство!

Н. Пждаревъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Азъ имахъ възможността да преживя и друга една такава Камера, но нейнитѣ дни бѣха много кратки. Пазете се да не бѣде и вашата съдба същата!

Министъръ Д. Гичевъ: Новъ превратъ ли искате!

Н. Пждаревъ (д. сг): Ако вие въ четири месеца не можакте да разберете, че сте народни представители, а не партизани, тежко и горко на тая политическа партия, която разчита на васъ!

С. Йосевъ (д): Ние сме разбрали, но вие не сте разбрали.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Ние ви дадохме всички доказателства, че желаемъ да ви съдействуваме не само да прокарете закона за амнистията, но и да го прокарате съ онази бързина, която заслужава законопроектъ отъ по-друго естество, отколкото този. Гражданството, когато ще чуе, че ние ноще сме заседавали, че сутринъ сме заседавали, за да можемъ да прокараме закона за амнистията, ще бѣде доволно отъ дейността на Народното събрание. Но, увѣрявамъ ви, то би предпочело Народното събрание да прояви такава дейностъ по въпроси, които наистина интересуватъ българския народъ. Това, което вие желаете да ни внушите — че народътъ навѣкъ ще съ нетърпение чака вашия законъ за амнистия — нѣма никого да убеди. Българскиятъ народъ очаква отъ Парламента друго и съ голѣмо разочарование той ще чуе, че Парламентътъ си е отишелъ по случай празникитѣ, но въпроситѣ, които интересуватъ българското гражданство, не сѫ били засѣгнати въ него.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: И това е по чл. 3 отъ амнистията!

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Когато едно правителство внася законъ за амнистия, можемъ да разберемъ голѣмитѣ въпроси, които то разрешава и голѣмитѣ задачи, които то иска да постигне съ прокарването на закона. Правителството се е помъжило да каже това и въ мотивитѣ къмъ законопроекта, каза го и въ ония речи, които се произнесоха въ Камарата. Но, г. г. народни представители, това сѣ общитѣ съображения на правителството. Когато дойде до гласуване на отдѣлнитѣ членове отъ законопроекта за амнистия, нужно е да се знаятъ мотивитѣ на правителството — защото чл. 3, въ тази редакция, която ние сега ще гласуваме, е дѣло на правителството, той фигурира въ проекта на правителството. Снощи имаше предложения отъ комисията, тоже немотивирани и възприети отъ правителството, и азъ бѣхъ доволенъ, че тукъ народни представители, нови, млади, отъ болшинството дойдоха съ едно голѣмо възмущение да изкажатъ недоволството си, че въ комисията могатъ да се прокарватъ такива предложения за амнистия.

Г. г. народни представители! Не бива да изпускаме изъ предъ видъ, че когато въ Народното събрание минава законопроектъ за амнистия, разни хора по разни пѣтища се мѣчатъ да включатъ изрично, конкретно опредѣлени случаи, но ги обличатъ въ една форма неразбираема за народното представителство, и когато гласуваме за изрестни членове отъ законопроекта, ние въ сѣщностъ не знаемъ какви хора амнистираме и за какви престѣпления ги амнистираме.

Г. г. народни представители! Случаятъ съ чл. 3 е сѣщиятъ. Азъ разбирамъ, че вие (Сочи мнозинството) и правителството, което внася законопроекта, бихте желали да амнистирате министъръ Гичевъ — струва ми се и министъръ Йордановъ — за ония удостоверения, за които ги сѣдятъ българскитѣ съдилища, но кажете това ясно и положително, г-да! Въ миналитѣ Народни събрания сѣ гласували амнистии специално за престѣпни деяния на отдѣлни личности. Кажете го, може би ние ще признаемъ, че условията, при които сѣ действовали Гичевъ и Йордановъ, събитията, които тогава сѣ се развивали, може би причиняватъ тѣхната виновностъ, че има уважителни съображения да не бждатъ тѣ преследвани като фалшификатори, като вулгарни престѣпници; но кажете, че единъ кабинетъ внася законопроектъ за амнистия, за да бждатъ опростени негови министри за вулгарни престѣпления, за които ние отказваме да амнистираме обикновени български граждани.

Министъръ-председател Н. Мушановъ: Не сѣ вулгарни.

И. Василевъ (з): „Вулгарни престѣпления“! Защо приказвате така, г. Пждаревъ? Вие сте юристъ.

Министъръ-председател Н. Мушановъ: Азъ ще отговоря. Не сѣ вулгарни.

И. Василевъ (з): Тѣ сѣ въ връзка съ конгреси и не знамъ какво — и вие ги наричате вулгарни престѣпления!

А. Стоевъ (з): Какъ не Ви е срамъ да говорите така! Поне младъ човѣкъ да го казва, ами то Вие! Засрамете се отъ възрастѣта си!

Н. Пждаревъ (д. сг): Престѣпленията по чл. чл. 352, 353 и 361 не сѣ престѣпления, които биха се наказвали, ако нѣмаше за нѣкого користъ. Въ самото тѣхно съдържание влиза този елементъ. Това сѣ престѣпления ясно опредѣлени въ наказателния законъ. И ако нѣмаше користъ, ако нѣмаше вреда причинена, нѣмаше прозуритѣ да пишатъ обвинителни актове и съдилищата да образуватъ уголовни дѣла. Това сѣ вулгарни престѣпления. Другъ е въпросътъ, кой е мотивътъ на престѣпника, кое е побуждението му. Но елементитѣ на престѣплението сѣ ясно опредѣлени въ наказателния законъ.

Вие ще кажете, че съображенията сѣ политически. Г. г. народни представители! Азъ бихъ желалъ въ тая малка и нова държава политическитѣ партии да издигнатъ високо морала и въ своитѣ борби да не вършатъ вулгарни престѣпления. Това иска българскиятъ народъ, това иска българското гражданство, за това би ви захвалило то. Когато вие въ единъ членъ на закона за амнистията, безъ да конкретизирате случаятъ на г. Гичева и г. Йорданова, туряте общо, че когато за партийни нужди се вършатъ фалшификации, когато се вършатъ фалшификации, за да се подпомагатъ партийни издания и пар-

тийни органи, и ние, Народното събрание, минемъ тихомъ-мълкомъ и смѣтнемъ, че това не е никаква страшна язва въ нашия политически животъ, бждете увѣрени, че вие можете да услужите на вашитѣ партийни задачи, вие можете да услужите и на вашия министъръ, но за българския общественъ животъ вие вършите пакостъ.

Ето това искамъ да ви подчертая. Затова ние желяемъ да помислите. Давайте амнистия, но мислете за тая страна, въ която всичко се разслабва, всичко се разстройва и сѣ нуждни здрави дейци, за да могатъ да изхвърлятъ всѣкаква помисълъ за престѣпностъ, за вулгарни престѣпления.

Н. Стамболиевъ (з): Това не е вулгарно престѣпление, г. Пждаревъ! Вулгарно престѣпление бѣше, когато презъ 1929 г. въ Академията на наукитѣ, кждето заседаваше Народното събрание, вие дадохте амнистия на авторитѣ на безследни изчезвания, на авторитѣ на опожарявания на селища, на авторитѣ на убийства на депутати на граждани, на изгаряне хора! Вие дадохте амнистия на такива чиновници, длжностни лица, и ги обезщетихте за ваши партийни нужди. А тукъ нѣма никаква користъ, никакво вулгарно престѣпление. Защо опонирате? Какво разправяте вие? Приказвате сега тукъ за честъ, приказвате за моралъ! Най-малко вие имате право да приказвате за моралъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ не бихъ желалъ да се спирамъ на такива апострофи, . . .

Н. Стамболиевъ (з): Много умѣстни апострофи, за работи, които историята е забелязала и задълбочила въ своитѣ анали.

Н. Пждаревъ (д. сг): . . . но понеже вие постоянно прекъсвате ораторитѣ съ такива апострофи, азъ ще Ви моля да имате търпение. . .

М. Дилановъ (з): Ляпчевъ е виновенъ, защото нѣмаше право да забранява конгреси и нѣмаше право да определя колко хора да отидатъ на конгресъ.

С. Мошановъ (д. сг): Не забранихте ли вие конгреса на Георги Марковъ? (Възражения отъ земледѣлцитѣ)

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Ти си палачъ.

Н. Стамболиевъ (з): Вие забранявахте нашитѣ конгреси, бе Стойчо! 8 години не ни дадохте да направимъ конгресъ. Какво разправяшъ, че сме забранили конгреса на Георги Марковъ!

М. Дилановъ (з): Георги Марковъ да си назначи конгресъ сега, а не въ сѣщото време, когато имаше и другъ конгресъ.

Н. Стамболиевъ (з): 8 години конспиративно управлявахте държавата!

Н. Пждаревъ (д. сг): Кои съображения сѣ диктували на правителството да попрѣчи свикването на единъ конгресъ въ близкитѣ дни, кои съображения сѣ диктували на друго правителство да спѣва свикването на други конгреси — тоя въпросъ не е сложенъ днесъ на разискване. Дайте да го сложимъ на разискване и тогава ще си кажа думата по него.

А. Капитановъ (з): Тѣзи работи, които разправяте тукъ, сложени ли сѣ на разискване?

Н. Пждаревъ (д. сг): Но азъ ще си позволя да помоля г. Стамболиевъ, който толкова усърдно апострофира, . . .

П. Попивановъ (з): Подхвърляте и ние Ви отговаряме.

Н. Стамболиевъ (з): Той дразни и вие апострофирате.

П. Попивановъ (з): Той си е роденъ такъвъ!

Н. Пждаревъ (д. сг): . . . да прочете отговора на тронното слово отъ 1923 г. — на стр. 91 отъ стенографскитѣ дневници заседание отъ 19 декемврий 1923 г. на XXI-то обикновено Народнo събрание, първа редовна сесия — съставенъ отъ комисията по отговора на тронното слово, на която председателъ бѣше уважаваниятъ отъ

всички, но навремето отъ васъ презиранъ и преследванъ, г. Малиновъ. Ще ми позволите да прочета два пасажъ отъ това тронно слово, за да ви затвора веднѣжъ завинаги устата.

А. Капитановъ (з): Ха, много ще ги затворишъ!

Н. Пждаревъ (д. сг): (Чете) „За заздравяване народнитъ рани и за насочване България къмъ миръ, напредъкъ и стопанско творчество, станалата на 9 юний политическа промѣна бѣ отъ решително значение. Тя гури край на произволитъ и насилията въ управлението, възстанови конституционнитъ права и свободи и даде възможност на народа да влѣзе съ вѣра въ нова фаза на своето развитие“. (Възражения отъ земледѣлцитъ)

М. Дилиновъ (з): Г. Пждаревъ! Кога е станала тази работа?

Н. Пждаревъ (д. сг): (Продължава да чете) „Тази вѣра се опитаха да подбиятъ нѣкои срѣди у насъ, които бѣха обладани отъ страшно помрачение“. (Възражения отъ земледѣлцитъ)

Министъръ-председател Н. Мушановъ: Всичко това е старо, г. Пждаревъ. Мина то!

Н. Пждаревъ (д. сг): (Продължава да чете) „Предъ опасността цѣла България да бѣде обхваната отъ пламъцитъ на започнатата гражданска междусобица, която щѣше да бѣде гибелна за страната и за нейнитъ свободи, наложиха се решителни, за жалостъ необходими, мѣрки,“...

Министъръ-председател Н. Мушановъ: Колко вода изтече отъ тогава!

Н. Стамболиевъ (з): Г. Пждаревъ! Това въ връзка съ чл. 3 ли е или е чисто и просто една диверсия?

Н. Пждаревъ (д. сг): (Продължава да чете) ... „благодарение на които редътъ биде бързо възстановенъ. Правителството изпълни своя дългъ. Народното представителство сподѣля вашата и на правителството скръбъ за пролѣтата братска кръвъ. Но отговорността за това пада върху ония, които посегнаха да измѣнятъ държавния строй на царството и хвърлиха народа въ братоубийствени борби“.

И. Василевъ (з): Не ви е срамъ!

Министъръ Д. Гичевъ: Това е отговорътъ на сговористската Камара на тронната речъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Председател на комисията, която изработи този отговоръ на тронното слово, бѣше г. Александъръ Малиновъ.

Н. Стамболиевъ (з): Каква връзка има това съ чл. 3 отъ законопроекта за амнистията?

Н. Пждаревъ (д. сг): Тогава всички гласуваха за този отговоръ на тронната речъ. (Възражения отъ земледѣлцитъ) Желаете ли да ви чета по-нататъкъ?

И. Василевъ (з): Г. Малиновъ е вече съ народа; на праздно му лижете ржцетъ!

И. Дуковъ (з): Завчера г. Малиновъ каза, че клетва били дали превратджикитъ да предадатъ властта на политическитъ партии.

Н. Пждаревъ (д. сг): Ето защо азъ ви моля да престанете съ тия прекъсвания и тия апострофи, за да мога свободно да се изкажа.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Г. Пждаревъ провокира постоянно и ще ни накара и ние да заговоримъ, кога сж започнали и какъ сж ставали убийствата — той това иска — и защо изчезнаха безследно мнозина въ България.

С. Мошановъ (д. сг): Бихъ желалъ, г. Гиргиновъ, Вие да станете и да заговорите.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вие предизвиквате! Азъ съмъ първиятъ, който съмъ протестираа, преди да има Народно събрание. (Глъчка)

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ не желая да унищожавамъ нашитъ държавници и политици.

Н. Стамболиевъ (з): Все пакъ си оставате единъ вудгарснъ партизанинъ! (Глъчка)

Н. Пждаревъ (д. сг): Нѣмаме по-добри; тѣзи, които имаме, тѣхъ ще пазимъ и тѣхъ ще зачитаме. (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: Защото ги изгорихте въ пещитъ на Обществената безопасност!

Другъ земледѣлецъ: Тѣ знаятъ само да изгарятъ хората и да ги избиватъ! (Глъчка)

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ се възмущавамъ отъ такива начини на убийства (Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Апелирамъ къмъ всички господа да пазятъ реда, защото заявявамъ, че нѣма да бѣда въ положение да председателствамъ заседанието. Моля ви се!

Т. Бошняковъ (з): Предупредете го да говори по пункта, по който е вземалъ думата. Това, което говори, не е въ връзка съ законопроекта.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Дайте възможност на г. Пждарева да се изкаже.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. г. народни представители! Текстътъ, представенъ за приемане, се допълня отъ комисията съ нови изрази; какво стои задъ тия изрази, никой отъ васъ, никой отъ насъ не знае. Какво е искала да изрази комисията, тя не ни го каза Докладчикътъ бѣше длъженъ, когато се помѣстятъ нови постановления въ законопроекта, да ни каже какво се цели съ тѣхъ, какви престѣпни деяния се визиратъ. Ние бихме искали да спомогнемъ наистина тая страна да трѣгне изъ релситъ на мирното и спокойно развитие.

Отъ земледѣлцитъ: Ей-й-й!

Н. Пждаревъ (д. сг): Но това нѣма да стане чрезъ единъ такъвъ законопроектъ за амнистия, защото ние считаме, че, въ желанието си да подпомагаме партийни изданиа и партийни вестници, не бива да вършимъ фалшификации.

Г. г. народни представители! Ако има извършени такива престѣпни деяния ние трѣбва да ги преченимъ, да видимъ при какви условия сж извършени, защо сж тѣ извършени и кои хора сж ги извършили, за да разберемъ дали наистина тия, които сж ги извършили, сж нѣкои чисти политици, заслужили на тая страна, или сж обикновени мопеници, които желаятъ чрезъ партийнитъ вестници да постигнатъ не онова, което трѣбва да се търси въ партийния печатъ.

Г. Екчезъ (з): За конкретния случай какъ мислите?

Н. Пждаревъ (д. сг): Ако, г. г. народни представители, ни бѣше казано това предварително, ние, може би, щѣхме да се съгласимъ да гласуваме за тоя законопроектъ. Но сега да поставяме една такава формула въ законопроекта за амнистия, която формула ще ни представи като едно Народно събрание, което не се спира предъ нищо, само и само да прокарава партийни задачи, да услуги на партийни хора, това ние не можемъ да го направимъ.

Ето защо за себе си заявявамъ, че не мога да гласувамъ за чл. 3, а смѣтамъ, че така мислятъ повечето въ това Събрание. (Ржкоплѣскания отъ сговориститъ. Възражения отъ мнозинството)

Нѣкой отъ земледѣлцитъ: И безъ пѣтли ще съмне.

Г. Екчезъ (з): Когато дойде парламентарната анкета за сговористското управление, тогава ще видимъ чиститъ хора къде сж.

Н. Стамболиевъ (з): Ще видимъ кѣщо и по арбитражитъ дѣла.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Азъ ще кажа само нѣколко думи по чл. 3. Направи ми силно впечатление.

натление, че отъ тая трибуна говориха както ония отъ крайната лѣвица, така и тѣхнитѣ съседи отъ Демократическия сговоръ, . . .

Л. Станевъ (раб): Вашитѣ приятели.

А. Капитановъ (з): По-скоро ваши, отколкото наши.

Л. Станевъ (раб): Изъ тѣхния пътѣ вървите.

А. Капитановъ (з): Ако не бѣха тѣ, вие (Сочи работниците) нѣмаше да бждете тукъ.

Г. Костовъ (раб): Вчера заедно гласувахте чл. 1.

Нѣкой отъ земеделцитѣ: А вие днесъ бѣхте на едно мнение по чл. 3.

Г. Костовъ (раб): На г. Капитановъ му туриха юларъ. Въ комисията приказва едно, тукъ — друго.

А. Капитановъ (з): Това не е ваша работа. Г. Лазаръ Станевъ следъ като каза, че е несъстоятелно да се иска амнистия по тия текстове, излѣзе следъ това да иска разрешаване на амнистията, и всѣчко онова, което той говори относно изхвърлянето на чл. 3 и за прибавянето на това, което тѣ искатъ, излѣзе съвсемъ несъстоятелно.

Л. Станевъ (раб): Толкозъ разбирашъ.

А. Капитановъ (з): Вие не искате да се амнистиратъ ония, които сѣ се провинили презъ времето, когато вашитѣ съдружници отъ Сговора, които ви докараха тукъ, забраняваха конгреси, ограничаваха свободитѣ ни, като ни разрешаваха да докараме тукъ само опредѣлено число делегати. Вие смѣтате, че е извършено по-големо престѣпление отъ страна на нѣкои опозиционни партии, които сѣ пожелали да докаратъ на партийния си конгресъ истинския брой партийни делегати, и не искате да се амнистиратъ тѣхнитѣ престѣпления, а искате да бждатъ амнистирани ония, които сѣ фалшифицирали паспорти и които сѣ конекради.

Н. Стамболиевъ (з): Сждътъ още не се е произнесълъ дали има престѣпление въ фалшифицирането на конгреснитѣ удостоверения.

Г. Костовъ (раб): Тогава защо бързате да амнистирате?

А. Капитановъ (з): Г. Пждаревъ издигна отъ трибуната единъ лозунгъ: азъ бихъ желалъ, каза той, да се култивира моралъ между партиитѣ! Кой иска това? Г. Пждаревъ, който изхожда изъ срѣдитѣ на Демократическия сговоръ, който 8 години насажда политически развратъ въ страната. Днесъ той иска да култивира моралъ! Морално ли бѣше, когато една партия си организира конгресъ, да ѝ казвате: само толкова души делегати могатъ да дойдатъ тукъ? Значи, вие можете да оправдаете една властъ, която е вършила флагрантно нарушение на законитѣ, като е въвела единъ контролъ върху удостоверенията за пътуване съ намалени цени по желѣзницитѣ, какъвто контролъ не е предвиденъ никжде — нито въ закона за желѣзницитѣ, нито въ другитѣ закони — за да може да ограничи числото на делегатитѣ на единъ партиенъ конгресъ, а не можете да оправдаете ония, които пожелала да избѣгнатъ тоя контролъ.

А. Бояджиевъ (раб): Вашата властъ забрани даже конгреси на професионални съюзи.

А. Капитановъ (з): Нашата властъ не е забранявала такива конгреси.

А. Бояджиевъ (раб): Министъръ Гиргиновъ да Ви каже.

А. Капитановъ (з): Сговористската властъ въ миналото разрешаваше конгреситѣ, но ограничаваше числото на делегатитѣ. Тамъ е беззаконието. (Възражения отъ лѣвицата)

А. Бояджиевъ (раб): И на крилото Георги Марковъ, отъ Земеделския съюзъ, забранихте конгреса.

Н. Кемилевъ (д. сг): Защо не разрешихте конгреса на Георги Марковъ и на Станю Златевъ? Сговориститѣ не арестуваха ваши конгресисти, но вие арестувахте.

А. Капитановъ (з): Не бѣхте на нашия конгресъ, да чуете колко души сѣ отишли въ Дунава по ваше нареждане.

Нѣкой отъ работницитѣ: По сжщия пътѣ вървите.

П. Попивановъ (з): Кой е арестуванъ?

С. Мешановъ (д. сг): Дѣдо Станю Златевъ.

П. Попивановъ (з): Какво представлява той предъ нашия конгресъ на 21 ноемврий? Слѣпи ли бѣхте да видите?

Нѣкой отъ работницитѣ: Забраняватъ събрания.

А. Капитановъ (з): Ние не сме забранявали събрания, напротивъ, вие имате такава голѣма свобода, че днесъ тероризирате народнитѣ представители отъ болшинството, не имъ позволявате да си направятъ събрания и се оплаквате, че нѣмало свобода въ България.

Л. Станевъ (раб): Народътъ не ви иска вече.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля ви се, по-големо спокойствие. Сутринъ заседаваме, не вечеръ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Тѣй както е текстътъ на чл. 3 отъ законопроекта за амнистията, въ него се визиратъ само политически престѣпления, въ връзка съ фалшификацията, която иначе е вулгарно престѣпление. Е добре, когато ние ви предлагаме този текстъ, вие се обосновавате, като заставате на становището, че това престѣпление е действително вулгарно, както е по текстоветѣ на наказателния законъ. Г. Пждаревъ не иска да прочете мотивировката на законопроекта, за да види, въ свръзка съ какво сѣ извършени тия фалшификации. Той и други говорятъ само за чиститѣ текстове на закона. Никой юристъ не може да отрече, че безъ да има тая мотивировка, въ свръзка съ какво сѣ извършени тия фалшификации, тѣзи текстове на закона визиратъ едни престѣпления, които сѣ вулгарни. Но ние молимъ да се гласува отъ народното представителство чл. 3 отъ законопроекта тѣй, както е представенъ, защото се отнася за едни нарушения на закона отъ противната страна, реагирало се е по такъвъ начинъ и сѣ се извършили престѣпления по чл. чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ — както е казано въ чл. 3 — извършени по поводъ и въ връзка съ свикването и устройването на партийни конгреси, конференции, сбирки, събрания и митинги, както и за подпомагане партийни вестници и издания.

Азъ моля, прочее, народното представителство да гласува чл. 3 тѣй, както е представенъ. (Къмъ сговориститѣ) Вие сте гласували закони за амнистия и съ имена.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Йорданъ Косачевъ.

И. Косачевъ (нац. л): Г. г. народни представители! Следъ като въ чл. 1 подробно сѣ изброени събитията, съ които народното представителство единъ пътѣ завинали иска да ликвидира — да ликвидира съ ония болни времена, описани въ мотивитѣ — чл. 3 сжщо така се явява като едно допълнение отъ специална категория. Въ него се говори за нѣща, станали по поводъ или по случай на свикване и устройване на партийни конгреси, конференции, митинги и пр. Въ случая се визиратъ престѣпления по чл. чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ. Ако евентуално има извършени такива деяния, азъ ще попитамъ: имало ли е умисълъ, който е асѣ необходимъ за съществуването на престѣплението? Никой отъ ораторитѣ досега не зачекна този въпросъ. Какъвъ умисълъ би имало за свикването на една конференция въпрѣки нареждането на властта? Въ що ще се изрази користта, въ що ще се изрази личната облага? Абсолютно неиздържано е да се поддържа това обвинение. Понеже времето на ликвидацията поднася евентуално и такива случаи, поради които биха могли да се разкаратъ гражданитѣ на страната и да бждатъ смущавани наново, народното представителство съ законопроекта за амнистията желае да хвърли було и на всички тия евентуално повдигнати или които ще се повдигнатъ обвинения. Ето защо намирамъ, че съ чл. 3 отъ законопроекта за амнистията се хвърля було и на специалната категория деяния, които, споредъ мене, не могатъ да бждатъ престѣпни, и ще моля народното представителство да го гласува. (Ржкоплѣскания отъ нѣкои отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоянъ Момчиловъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Материята, която ще засегна по неволя, може би, ще възбуди — както възбуди до сега — малко по-големо оживление, даже малко по-големо неспокойствие въ Парламента. Може би, ще засегна малко всякоя чувствителност — съжалявамъ, обаче, че дългътъ ми на народенъ представителъ отъ групата, отъ която изхождамъ, ми налага да нарека нѣщата съ собственитъ имъ имена. Не желая да обиждамъ никого, но, повтарямъ, материята е такава, че чвѣкъ неволно, говорейки, трѣбва да засегне тогава или оногава. Даваме амнистия, за да хвърлимъ було на миналото, даваме амнистия главно за да се върнатъ онѣзи, които сж прокудени отъ родния домъ, или да излѣзатъ тия, които сж въ затворитъ, извършили известни нарушения, известни престѣпления, влѣзли въ конфликтъ съ законитъ на страната си, ржководени отъ увлѣчения на момента. По този поводъ се изказаха гукъ ценни мисли, и азъ не мога да не подчертая възхищението, което предизвикаха у менъ думитъ на г. министъръ-председателя, както въ комисията, когато защитава чл. 1 отъ проекта на правителството, така и тукъ, когато се мжчеше да го запази отъ известни желаниа за разширение и концесии. Не мога да не констатирамъ здравия държавнически разумъ, който имаше вчера въ думитъ на г. Деневъ и г. Йотовъ, ми се струва, въ връзка съ известни измѣнения, които комисията си бѣше позволила да вмъкне въ чл. 2.

А. Буковъ (з): Туй по чл. 3 ли е?

С. Момчиловъ (нац. л. о): Ще дойда до тамъ. — Тия разбирания подеждуваха като озонъ въ атмосферата на Парламента и министърътъ оттегли тия добавки. Не бива, обаче, по поводъ на чл. 3 това добро впечатление да се разваля.

Н. Алексиевъ (з): Съ впечатления не живѣемъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Амнистираме престѣпления по известни членове отъ наказателния законъ, които до сега въ 30 и бѣжколото амнистии, дадени въ България, не сж засѣгани.

Министъръ Д. Гичевъ: Не е истина. Давани сж амнистии по всички членове.

А. Кантарджиевъ (д): Азъ съмъ прекращавалъ мои дѣла въ окръжния съдъ, поради дадена амнистия. Имате грѣшка, колега.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Възможно е да имамъ грѣшка. Но прави впечатление, че съ чл. 3 се визиратъ известни престѣпни деяния отъ доста тежкъ — не ще кажа вулгаренъ — характеръ: фалшифициране на официални документи, безъ огледъ на мотивитъ, които сж го предизвикали — едно отъ най-тежкитъ престѣпления.

В. Коевски (нац. л.): Умисълътъ има значение.

А. Буковъ (з): Интересува ни конкретниятъ случай.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Ще дойда и до конкретния случай. Имайте малко търпение. Не искамъ да чета лекции по наказателно право, не съмъ професоръ.

Нѣкой отъ мислениците: Ние си имаме други, които ми четатъ лекции.

А. Стоевъ (з): Тукъ има общо положение на чл. 3.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Нѣма общо положение.

А. Буковъ (з): Добре внимавай, защото изборътъ ти не е миналъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Миналъ или не миналъ моятъ изборъ, не ме интересува. Защо ми подмятате това нѣщо?

А. Буковъ (з): Интересува Ви.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Чл. чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ визиратъ оная сигурностъ, която ще трѣбва да иматъ документитъ, издавани отъ държавната властъ. Безспорно, съ амнистирането на тия престѣпления се подронва авторитетътъ на държавната властъ. Така е

гледалъ навремето законодателятъ и съ една особена строгостъ репримира, наказва тѣзи престѣпления.

Вчера се изтъкна, дѣла и азъ да констатирамъ, че у насъ тия чести амнистии на престѣпни деяния, които не заслужаватъ това нѣщо, разклатиха, разколебаха правното чувство на българския народъ и най-големата задача на наказателния законъ — генералната превенция — каточели почва да губи своето значение.

Но сега — на конкретния случай. Азъ не бѣхъ въ течението на работата, но отъ думитъ на г. Лазаръ Станевъ ми станаха ясни деянията, които искате да амнистирате.

П. Попивановъ (з): Много късно си ги научилъ.

С. Патеъ (з): Отъ тамъ ли (Сочи работниците) си вземашъ интифа?

С. Момчиловъ (нац. л. о): По-рано чузахъ отъ улицата, говорѣше се, че този членъ визира хора отъ Парламента, даже хора, които стоятъ на министерската маса. Но азъ на улицата не мога и не желая да давамъ вѣра и ухо.

С. Патеъ (з): А на Лазаръ Станевъ вѣрвашъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Лазаръ Станевъ говори и никой не опроверга туй, което той каза. Той е билъ десетъ и участникъ въ тая работа и затуй познава работата.

Н. Алексиевъ (з): Защото той е фалшификаторъ — кой другъ?

Н. Стамболиевъ (з): Ти, Лазаръ Станевъ, възползува ли се отъ тия увѣрения, получи ли отъ тѣхъ?

Л. Станевъ (раб): Да!

Н. Стамболиевъ (з): Значи, признава си.

А. Бояджиевъ (раб): Ние не сме прогивъ тоя членъ, само че искаме да се разшири, за да не засегне само Гичевъ, но и другитъ случаи да обхване.

С. Момчиловъ (нац. л. о): По тоя случай не мога да не се съглася, че има известни извинения за това деяние, ако смѣтнемъ, че то е престѣпление, защото смѣтътъ не си е казалъ думата, присѣда нѣма.

А. Кантарджиевъ (д): Не може и да има присѣда за тая работа.

С. Момчиловъ (нац. л. о): И, споредъ мене, не бива да се плашатъ господата, които сж обвиняеми. Нека иматъ малко търпение и да вѣрватъ въ българското правосѣдие. По-добре би било и за тѣхната кариера на общественици да излѣзатъ съ една оправдателна присѣда, отколкото съ една амнистия, която ще замаже работата.

Х. Статевъ (нац. л. о): Това е най-хубаво, най-право.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Азъ съмъ съгласенъ, че не бѣше право и законно да бѣде ограничаванъ броятъ на делегатитъ въ единъ конгресъ. Съгласенъ съмъ съ туй нѣщо.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Това не е работа на държавната властъ по отношение на една опозиционна партия.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Да, но не мога, г. Гиргиновъ, да не констатирамъ сжщо така, че известни прѣчки се правѣха и сега на конгреситъ на известни опозиционни срѣди отъ днесъ властващата партия.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Не е истина това. Нищо подобно нѣма.

Министъръ Д. Върбенковъ: Моля, да не се разреши!

С. Момчиловъ (нац. л. о): Да не се разреши, или да се разреши ограничено, то е едно и сжщо. Даже, споредъ менъ, едно ограничено разрешение е повече, отколкото едно пълно неразрешаване.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Вашата партия по кой редъ е правила конгреситъ си, по тоя или по другъ редъ?

С. Момчиловъ (нац. л. о): Нашата партия е правила редовно своитъ конгреси.

М. Дилиановъ (з): На г. Ляпчевъ ли деянията сте съгласни да амнистирате?

С. Момчиловъ (нац. л. о): Когато дойдемъ да амнистираме Ляпчевъ, тогава ще говоримъ за Ляпчевъ — сега амнистираме другъ! Въпросътъ е за начина, по който се процедира, за *modus procedendi*. Не е въпросъ, дали деянието, което се визира, заслужава или не амнистиране, дали можемъ да го извиняваме или не. Но така, както е редактиранъ чл. 3, съгласете се, че не може да не разколебае, да не внесе известно смущение въ душата на всѣки единъ юристъ.

Н. Алексиевъ (з): Ами нали и на тая маса (Сочи министерската маса) има юристи? Какъ не се разколеба тѣхната душа, а само Вашата душа? Сигурно Вашата душа е много благородна и справедлива!

Н. Стамболиевъ (з): Имате много сантиментална адвокатска душа! Има адвокати и адвокатчета.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Не сте Вие, г. Стамболиевъ, бившъ градоначалникъ, който ще давате атестати, кой е адвокатъ и кой адвокатче. Има Университетъ, има държавни изпити, има академически съветъ, има най-сетне и клиента, която дава своитѣ атестати.

Н. Стамболиевъ (з): Званието е излишно при тия дебати. Кажете си думата само като народенъ представителъ, не като адвокатъ.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Не правете закачки, които не сѣмъ отъ Ваша компетенция.

П. Попивановъ (з): Значи, само Вие сте компетентенъ! Затова и България е цѣвнала и завързала! Понеже сте адвокатъ, значи Вие сте всевишенъ — имате компетентностъ по всички въпроси!

С. Момчиловъ (нац. л. о): Да! Само отъ юристи околийски началници не можемъ да станемъ, г. Попивановъ! Всичко друго можемъ — ние сме кюшелни камъни.

Не мога да не се върна на мисълта на г. Пждаревъ. Трѣбваше конкретно да се каже: „Деянието, извършено въ връзка съ едикойси конгресъ“. Тогава щѣхме да гласуваме и ние.

В. Коевски (нац. л.): Това не е лична амнистия.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Но така, както е членътъ, тя е лична.

И. Василевъ (з): Работниците искатъ разширение.

С. Момчиловъ (нац. л. о): Така, както е сега, тя е лична.

Х. Статевъ (нац. л. о): Г. Василевъ! Защо прекъсвате? Виждале, че нищо излишно не се казва отъ трибуната. Каточели искате систематично да прекъсвате!

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

С. Момчиловъ (нац. л. о): Прави впечатление начинътъ, по който става това амнистиране, а не самото съществуване на работата. Та, казвамъ, ние бихме били наклонни, ако конкретно се визира случаятъ, да гласуваме.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Ще гласувате ли?

С. Момчиловъ (нац. л. о): Да, бихме се съгласили съ такъвъ текстъ на чл. 3, но когато вие слагате общо въпроса, това нѣщо не можемъ да одобримъ, не можемъ да го гласуваме.

Правъ е г. Лазаръ Станевъ, като казва: „Остава да поставите само нумера на дѣлото!“

А. Стоевъ (з): Това, което приказвате, е несъстоятелно, защото Вие говорите по принципъ. Преди малко пледирахте каузата на адвокатитѣ. Разумъ трѣбва да има въ всичко туй. Оставете тия партизански работи!

С. Момчиловъ (нац. л. о): Не можете да ме разберете, съжалявамъ.

П. Попивановъ (з): Нали деянието ще амнистирате? Какво ще амнистирате отделни случаи?

С. Момчиловъ (нац. л. о): Ако се касае за политически престѣпления, много по-логиченъ е г. Лазаръ Станевъ. Той

предложи да се разшири този членъ, да се включатъ въ него и други хора, които бѣха принудени, по силата на преследванията, да прибѣгнатъ къмъ нарушение главата за „фалшификация“ отъ наказателния законъ. Той е малко по-логиченъ и, ако правителството наистина искаше да амнистира всички, които съ политическа целъ сѣ вършили тия престѣпни деяния, би трѣбвало да се разшири амнистията, би трѣбвало да се съгласи съ това предложение. Така, обаче, както е членътъ, оставаме съ впечатление, че това е една клауза отъ съдружническия договоръ на Народния блокъ, която вие, като честни съдружници, трѣбва да изпълните.

Н. Алексиевъ (з): Може би, до края на мандата, и вие ще дойдете въ блока, за да изпълнимъ договора до край!

С. Момчиловъ (нац. л. о): Може, не е лошо да върватъ. — Това нѣщо, казвамъ, е подобно на третата или четвъртата точка отъ чл. 2, които задраскахме: както тамъ се даваше амнистия за бойни отличия и за бойни награди, и тукъ за победи и отличия въ изборната борба се дава за награда амнистия. (Ржкоплѣскания отъ националибералитѣ-обединени)

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. Момчиловъ! Вие трѣбва да запомните — и г. министъръ-председателътъ трѣбва да запомни — че изборътъ Ви не е мичалъ още. Този апострофъ е отъ значение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на земледѣлието.

Министъръ Д. Гичевъ: Г. г. народни представители! Ставамъ не за да направя защита на себе си и на другаритѣ, които се визирахъ тукъ въ разискванията, въ връзка съ предложението чл. 3 отъ законопроекта за амнистия, а за да освѣтя народното представителство за това страшно престѣпление, амнистирането на което се смѣта отъ г. Пждаревъ и отъ г. Момчиловъ, че би изложило народното представителство, би понижило престижа на Парламента, би понижило морала въобще и по-специално политическия моралъ въ нашата страна.

Още преди да се разтурни Камарата — или, по-право, преди да изтече мандатътъ ѝ и да се насрочатъ новитѣ избори — г. Кънчо Милановъ въ една реплика твърде свирепо ми напомни, че имамъ две дѣла и, когато падне депутатскиятъ ми имунитетъ, ще се види тая работа. За мое удоволствие, едното дѣло бѣше приключено — нѣмаше никакви несвършени делегации, както за другото дѣло; то бѣше насрочено 5 дни преди изборитѣ и, за мое удоволствие, а за неудоволствието на г. Кънчо Милановъ, азъ получихъ оправдателна присѣда.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Много право.

П. Стайновъ (д. сг): Значи, въ наше време.

Министъръ Д. Гичевъ: Делегациитѣ по второто дѣло, обаче, погрѣчиха то да бѣде насрочено.

Какъ и по какъвъ начинъ ние станехме престѣпници и влѣзохме въ червената папка на следователя? На всички ви е известно, че за прѣвъ пътъ, може би, въ нашата политическа история, въ единъ периодъ отъ време, се намѣри едно правителство, което, покрай другитѣ безчовѣчни и жестоки сръдства въ борбата му съ неговитѣ политически противници, да прибѣгне и до това, до което други не сѣ прибѣгвали — до най-бруталното, до най-циничното, до най-непозволеното вмѣшательство въ вътрешния животъ на различнитѣ политически партии. Вие знаете какви опити, какви различни сръдства сѣмъ се употребявали за внасяне смутъ, за внасяне разколъ, за внасяне недоразумения въ опозиционнитѣ партии. Не остана незабегната партията на националибералитѣ — г-дата Смиловъ, Статевъ и пр. знаятъ това.

А. Пиронковъ (д. сг): Кажете какво знаятъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Не остана незабегнатъ и Земледѣлскиятъ съюзъ. Навсѣкѣде се пращаша агенти на правителството. Тамъ, кѣдето това не помагаше, употребяваха се всички сръдства, за да бѣждатъ разстройвани силитѣ на опозицията. И господата отъ Демократическия съговоръ си бѣха позволили да не разрешатъ на Българския земледѣлски народенъ съюзъ, отъ 9 юний 1923 г. до 1927 г., Благовещение, никакъвъ съюзенъ конгресъ. Ние се стремѣхме да добиемъ това, отъ което Демократическиятъ съговоръ съзнателно бѣгаше. Вие знаете, че Съговорътъ презъ всичкото време на своя режимъ бѣгаше

отъ собствения си конгресъ, той и днесъ бѣга. (Оживление всрѣдъ сговориститѣ)

П. Стайновъ (д. сг): Ще видимъ васъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Ние сме готови да го улеснимъ, но той бѣга. Ние се стремѣхме къмъ нашия конгресъ, защото силата на една народвластническа организация, като нашата, бѣше тамъ: да се събератъ нейнитѣ последователи, за да начертаятъ пѣтищата на утрешното нейно развитие.

А. Бояджиевъ (раб): А защо на насъ забранявате да те събираме?

Министъръ Д. Гичевъ: И, за голѣмо съжаление, когато получихме разрешение за конгресъ, г. г. властодръжитѣ си позволиха да ни кажатъ: „Вашиятъ конгресъ може да стане само въ Стара-Загора“. На другата година ни казаха: „Сега пъкъ ще го направите въ Северна България — въ Плевенъ“; на третата година: „Ще го направите въ Южна България — въ Пловдивъ“; на четвъртата година: „Може да ви разрешимъ да го направите и въ София, обаче ние ще си присвоимъ правото да ви броемъ увѣреніята и делегатитѣ ви — 3.000 делегати!“

Н. Алексиевъ (з): Даже да опредѣлятъ кои да бѣдатъ делегати!

Министъръ Д. Гичевъ: Ние питаемъ тѣхъ, добритѣ правници, хората на законността, на реда, които възстановили чрезъ 9 юний: по силата на кой законъ, ...

П. Стайновъ (д. сг): Г. Малиновъ каза това.

Министъръ Д. Гичевъ: ... по силата на кой законъ, г. хонорувания доценте по административно право, който се обаждате, правите това?

П. Стайновъ (д. сг): Г. Малиновъ каза, че се е възстановилъ редътъ на 9 юний.

Министъръ Д. Гичевъ: Грѣшката на г. Малиновъ, обаче, е била тамъ, че за единъ моментъ е допусналъ, че законность може да се възстановява чрезъ народнящина. (Ражкоплѣскания отъ земеделѣцитѣ)

П. Стайновъ (д. сг): Въ всѣки случай той каза това.

Министъръ Д. Гичевъ: Азъ Ви моля да ми кажете, кой членъ отъ кой законъ дава право на вашия министъръ на вътрешнитѣ работи да опредѣля числото и да брое делегатитѣ на една партия за конгреса ѝ?

П. Стайновъ (д. сг): Сѣщиятъ, който даде право на Малиновъ и на г. Гиргиневъ да забранятъ конгреса на Георги Марковъ и Станю Златевъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиневъ: Нѣма забрана. Георги Марковъ не представлява никаква партия. Земеделѣскиятъ сѣюзъ си прави конгресъ; той му се разреши. (Глъчка)

М. Станевъ (раб): Азъ предизвиквамъ г. министра да каже ...

Отъ земеделѣцитѣ: Стига!

Председателствувашъ Н. Шоповъ: (Звън) Нѣмате думата, г. Станевъ!

Министъръ Д. Гичевъ: Тѣй че, на първо мѣсто, ако има извършено престѣпление, престѣплението е извършено отъ тогавашния министъръ на вътрешнитѣ работи, който си е позволилъ това, което не е негово право което е право на земеделѣскитѣ дружки, е право на Земеделѣскиятъ сѣюзъ — той, министърътъ, да му опредѣля делегатитѣ за конгреса!

И второто нѣщо, г. г. народни представители, то е, че увѣреніята, които се издаватъ за пѣтуване съ 50% намаляние по българскитѣ държавни желѣзници, не се издаватъ отъ държавно учреждение, не се издаватъ отъ държавна властъ, а се издаватъ отъ партийна организация, отъ нейния секретариатъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиневъ: Така е.

Министъръ Д. Гичевъ: Въ случая не Земеделѣскиятъ сѣюзъ е направилъ фалшификация, а г. Ляпчевъ, който се опита да фалшифицира нашиятъ увѣренія съ знаци, които

той нѣмаше право да слага върху тѣхъ. (Ражкоплѣскания отъ мнозинството)

И когато, наредъ съ нашия конгресъ, свикахме и конгреса на Младежкия сѣюзъ при Българския земеделѣски народенъ сѣюзъ, ние помолихме г. Ляпчевъ да се разрешатъ поне още 1.000 увѣренія, за да могатъ да си послужатъ съ тѣхъ и младежи. Това бѣше отказано, това бѣше отечено. Тогава младежитѣ взематъ увѣренія, подписани отъ тогавашния секретаръ на Земеделѣския сѣюзъ Георги Йордановъ, който по законитѣ има право да подпише не 3.000, а 300.000 увѣренія, и, за да си послужатъ съ тѣхъ, поставятъ върху имъ този щемпелъ (Показва едно увѣрение) К. П. — контрола на приходитѣ. Полицията залавя тѣзи увѣренія. Съ тѣхъ никой не си е послужилъ. И азъ дължа да опровергая легендата, че, благодарение на тѣзи увѣренія, благодарение на фалшиви увѣренія, на фалшиви делегати, нѣкакви си боричкащи се страни въ земеделѣския конгресъ сѣ могли едни други да се надвиватъ и нѣкоя да вземе надмощие. Нито единъ делегатъ не си е послужилъ съ тѣзи увѣренія, защото тѣ сѣ били предварително заловени отъ полицията. И тогава младежитѣ казватъ: „Вземте ги отъ секретаря Георги Йордановъ“. Секретарятъ Георги Йордановъ заявява: „Подписахъ увѣреніята за конгреса на Земеделѣския сѣюзъ, каквито законътъ ми дава право да подписвамъ. Младежитѣ си слагатъ щемпела“. Пипватъ единъ въ полицията и му казватъ: „Ама Гичевъ нѣма ли прѣстъ тукъ?“ — „Нѣма“. — Най-после човѣкътъ казва: „Има“, защото така било необходимо за целитѣ на нѣкого.

Най-интересното, г. г. народни представители, е, че презъ м. ноемврий се образува дѣло, взема се мѣрка за неотклонение на младежитѣ, и азъ и министъръ Йордановъ сме настрана. Презъ месецъ февруарий, обаче, идватъ общински избори. Борбата е тежка. Демократическиятъ сговоръ чувствуваше, че е отеченъ въ народното сѣзнание; той виждаше презрението на българското село. А изборитѣ бѣха селско-общински. Трѣбваше да се намѣрятъ страшни стрели срещу нѣкои отъ деятелитѣ на Земеделѣския сѣюзъ. И г. Андрея Ляпчевъ, който често пѣти си бъркаше въ джоба, безъ да задни нѣщо, винаги въ моето отсъствие, казва единъ дечъ тукъ: „Камъ го Гичевъ?“ — „Нѣма го“. — „Е, ако бѣше тукъ, да ви кажа азъ какви страшни работи има — конспирации, Виена, писма, и туй, и онуй“. Бѣхъ въ провинцията. Пиша едно отворено писмо чрезъ вестницитѣ до г. Ляпчевъ: „Г. Ляпчевъ! Не желая да бѣдете ятакъ на престѣпници; не бихъ желалъ Вие да бѣдете ятакъ на конспиратори и предатели. Нѣмамъ нужда отъ Вашето покровителство. Азъ Ви казва да дадете въ рѣцетъ на прокуроритѣ обвинителнитѣ и изобличителни материали, които имате“. Г. Ляпчевъ, обаче, продължава своето намигване, не се предизвиква и не действа по-нататѣкъ. За да го предизвикаме, азъ телеграфически помолихъ моитѣ другари да поставятъ горе, въ рубриката на в. „Земеделѣско знаме“, единъ пасажъ за „Безкористното на Андрея Ляпчевъ“. Г. Ляпчевъ пакъ не се предизвиква, но в. „Демократически сговоръ“ се предизвика и отговори: „Гичевъ иска да го дадемъ въ сѣдъ. Ще го сѣдимъ и ще почнемъ отъ конгреснитѣ увѣренія“. На другия день следователтъ ме вика. Отивамъ и казвамъ: „Г. следователю! На мене ми бѣше вече известно отъ в. „Демократически сговоръ“, че ще ме викате и че ще бѣда подведенъ подъ следствие“. Следователтъ, единъ старъ човѣчекъ, бѣше така добродушенъ да признае предъ мене, че нѣма какъ — това е волята на боговетѣ, и той се чувствува принуденъ да се подчини!

Така бѣше образувано. Г. г. народни представители, това дѣло. (Оживление) За голѣмо наше съжаление, то още не е гледано. И азъ ви заявявамъ, че ако се касаеше лично за мене, а не за една дузина младежи, които, въ желанието да бѣде тормозена и преследвана една политическа организация, сѣ вмѣкнати въ него, азъ, за себе си, предпочитамъ народното представителство да не се занимава въобще съ този въпросъ. Но, въ края на краищата, азъ съмъ убеденъ, че никой отъ васъ нѣма да се опита да твърди добросѣдство, че тукъ има едно престѣпление, извършено отъ тая страна (Сочи земеделѣцитѣ), а не едно престѣпление, извършено отъ тая страна. (Сочи сговориститѣ)

И когато ние ще гласуваме този членъ, азъ поне съмъ съ съзнанието, че както съ другитѣ членове ликвидираме съ редъ събития, съ редъ престѣпления, предизвикани отъ единъ антинароденъ режимъ, така и съ този членъ ще ликвидираме съ едни деяния, предизвикани отъ едни противозаконни, едни неправомѣрни, едни престѣпни деяния на една властъ, съ чиито последнии сме решени да ликвидираме тѣй, както съ самата нея ликвидира на 21 юний българскитѣ избиватели. (Ражкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министър-председателят.

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Чл. 3, който дебатираме, дава повод за извешни закачки. Колкото повече се правят закачки по този член, толкова повече това доказва, че аргументите на ония, които атакуват, сж слаби по самото съдържание на този член.

Г. Пждаревъ се връща към миналото, говори за поведението на г. Малинова и за моето поведение. Аз съм се отказал, г. Пждаревъ, да се занимавам с миналото. Ако не съм се отказал от това, нѣмаше да имате туй, което се казва Народен блок. Но ви съветвам вие да не се ровите много в миналото, когато другите сж го забравили. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството) И заради туй аз нѣма да ви посочвам да четете 8-годишните мои речи въ Собѣта срещу миналия режимъ. Резонътъ на съществуването на блока е тази амнистия — да забравим миналото. Недейте, при това голѣмо желание и при тоя голѣм идеал, който сме си поставили, като политици на днешния ден, да отивате да си служите с закачки и да се ровите въ миналото. Нека се разбере туй! Аз не зная кой ще има интерес отъ дразнене, когато ония, които постоянно обвиняват, че сж хора на безредието, ви даватъ доказателства всѣки ден, че искатъ всичко отъ миналото да се забрави!

Н. Пждаревъ (д. ст): Тия тукъ ли? (Сочи земледѣлци)

Министър-председател Н. Мушановъ: Да!

А. Капитановъ (з): (Към Н. Пждаревъ) Къорави трѣбва да сте тогава!

Министър-председател Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Бихъ отговорилъ сжщо на една духовитост, която изказа младият народенъ представител, смяловитъ, г. Момчиловъ, че навѣрно този членъ е клауза отъ договора, който сме сключили при образуването на Народния блокъ. Г. Момчиловъ! Има по-голѣми клаузи на този договоръ, отколкото тая малка клауза, която сѣгате, че ни свързва. Тази клауза е много малка, изпълнението или неизпълнението на която не може да развали договора, който е даденъ предъ народа и предъ бъдещето на този народъ. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Г-да! Г. Гичевъ ви изложи въ какво се състои работата. Аз бихъ педиралъ, наедно съ всички адвокати тукъ, че въ тоя случай вие нѣма да намѣрите елементите на съответните членове на наказателния законъ, за да има престѣпление.

С. Дсичиновъ (нац. л. о): Оттеглете го тогава.

Министър-председател Н. Мушановъ: Нима, ако е тъй, вие мислите, че не е по-държавническо, по-морално да освободимъ отъ тормозъ едно лице, което днесъ е министъръ? Аз го казвамъ това на васъ, на спозицията, не на мислението. И аз поемамъ отговорността да кажа открито, че въ случая нѣма никаква користъ, а има партийни сорси, които сж ни коштували много. Аз не ща да се свирамъ на други случаи отъ нашия политически животъ, на амнистирани отъ Народното събрание случаи, които и днесъ, бихъ казалъ, иматъ всичките елементи на фалшификация, на користъ, която може всѣки ден да се установи, а ние замиваваме, мълчимъ и никой не повдига въпросъ. Това сж остатъци отъ партийните борби. Вие знаете колко сж били тѣ страсти. Ето, съ г. Пждаревъ до онзи денъ сме били другари и той знае, при раздѣлата съ г. Ляпчева, какви остраствания сме имали; знаемъ какво е ставало между либералите, въобще знаемъ партийния си животъ. Това е последица на партийните борби, на озлоблението отъ тѣхъ. На делегатите за едни конгреси се даватъ удостоверения за пжтуване съ 50% намаление по желѣзниците, на други — не се даватъ такива. Вие знаете, че се даватъ такива удостоверения само за конгресите. Но ние какво правимъ? Свиваме висшите партийни съвети подъ формата на конгреси, за да могатъ членовете имъ да пжтуватъ съ 50% намаление. Тѣ ли е? Защо да не признаемъ това предъ себе си? Всички правимъ това. Недейте по такива въпроси, нищо и никакви, да създавате не знаемъ какви си обвинения, като-че-ли искаме да превимъ контрактъ съ нѣкаква престѣпностъ за спасяване положението на г. Гичева. Преди всичко тукъ нѣмате престѣпление поради факта, че не сж употребени удостоверенията. Защо да приказваме за юридически

елементи, когато ги нѣма? Азъ говоря за политика и моето задѣлжение тукъ е да говоря за политика. По тоя членъ се повдигнаха много партизански дразни и, за голѣмо нещастие, партизанските дразни могатъ да ни отвлечатъ повече, отколкото сериозната работа. Часъ и половина се занимаваме съ тоя членъ, а само подиръ обѣдъ имаме време да заседаваме, за да приемемъ закона за амнистията. Азъ ще моля, ако има записани да говорятъ, да се откажатъ. Който искаше да си плати данѣка на партизанската стрѣвъ, плати го. Нека благоразумието надвие и да разберемъ момента и случая, за да не продължаваме повече да разискваме. Съ тоя членъ, който разискваме, не искаме никаква користъ да покриваме, не искаме да деморализираме. Г. Пждаревъ се страхува отъ деморализация. Г. Пждаревъ и азъ боравимъ 30 години въ политиката и всѣкога съмъ искалъ все повече и повече да възпитавамъ политически и морално народа, за да не може да ми бѣде хвърлено туй обвинение днесъ. Въ всѣка една амнистия има малко нарушение на морала и на правното чувство. Въ всѣка една амнистия има много и много дълбоко нарушение на чувствата на законностъ и на справедливостъ. Политиката често пѣти ни застава, като държавници, да забравяме може би тая морална чувствителностъ, защото държавните интереси понѣкога изискватъ такава грубостъ. Азъ бихъ желалъ за въ бъдеще ние по-малко или даже никакъ да не се занимаваме съ амнистии. Но, г-да, недейте смѣта, че тоя членъ — който е чистъ, мога да кажа, отъ морално гледище — похабява политическия моралъ на страната, че съ тоя членъ деморализираме българския народъ. Нека морализираме себе си и партийните си, и азъ ви увѣрявамъ, че такива случаи никога нѣма да имаме. Често пѣти искате да обвинявате само единъ или двама души отъ една партия за нѣща, които е извършила цялата партия, искате да говорите, че моралътъ е накрѣненъ, когато той е накрѣненъ у насъ всички ни, които сме партийни хора, а не само у ония, които сж водители на партийте.

Азъ ви моля, г. г. народни представители, да гласувате тоя членъ така, както г. министърътъ на правосѣдието ще ви го прочете, безъ ония добавки, които е направила комисията. Тия добавки трѣбва да се изхвърлятъ, защото въ Министерския съветъ законопроектъ бѣ внесенъ безъ тия две добавки.

Л. Станевъ (раб): Нали има последно думата Народното събрание?

Министър-председател Н. Мушановъ: Моля ви да гласувате тоя членъ безъ повече разисквания. (Ржкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата министърътъ на правосѣдието г. Върбенювъ.

Министъръ Д. Върбенювъ: Г. г. народни представители! Ще си позволя да кажа и азъ нѣколко думи следъ всичко, което каза г. министър-председателятъ по поводъ разискванията по чл. 3 отъ законопроекта за амнистията.

Трѣбва да отбележа, г-да, че менъ ми направи много печално впечатление начина, по който се водиха дебати по този членъ. Юристите, които говориха по тоя членъ, не само въ душата си, но и гласно сж признавали, че това дълбоко по фалшивите удостоверения е отъ такова естество, че е трѣвало следователство да го прекрати. Ако тѣ излѣзоха да говорятъ, то е за да намалятъ, да умаловажатъ престижа и авторитета на единъ общественикъ, на единъ държавникъ, на единъ български министъръ. То се знае, че господа, които говориха по чл. 3, нѣмаха ни най-малко право да говорятъ, защото, както ви обясни г. Гичевъ, въ случая по-скоро престѣплението е тѣхно (Сочи сговористите), и тѣ тобѣваше да се срамуватъ, а не да говорятъ. Обаче тѣ намѣриха куражъ, воля и сили да излѣзатъ и да клеймятъ единъ държавникъ и единъ общественикъ, който, както самъ твърди, даже не е засегнатъ отъ тая работа.

Нѣкой отъ земледѣлците: Това не е куражъ, а тепе-гъзлъкъ.

Министъръ Д. Върбенювъ: Г. г. народни представители! Думите, които ви каза напоследѣкъ г. министър-председателятъ, сж много поучителни не само за болшинството, но за цялото Народно събрание и главно за тия господа. (Сочи сговористите) Да оставимъ настрана тия маниери, за достигане известни партийни или партизански ефекти, да се възвираме въ миналото и да го чоплимъ, защото най-малко ние ще изгубимъ отъ тая работа — повече тѣ (Сочи сговористите) могатъ да изгубятъ. Отъ друга страна, при-

навайки, че това престъпление нѣма нито единъ отъ елементитѣ, които изтъкна г. Пждаревъ, когото мислѣхъ за специалистъ само по закона за горитѣ и други нѣкои малки агркултурни закони, а излѣзе, че той билъ специалистъ и по други работи, . . .

Н. Пждаревъ (д. сг): Азъ пъкъ мога да Ви докажа, че Вие по нищо не сте специалистъ, макаръ да сте министъръ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: . . . мене ми се чини, че ще трѣбва да гласуваме чл. 3 съ съзнанието, че доочистваме остатъци отъ миналото и че гласуваме за амнистирането на едно *par excellence* политическо престъпление. (Ржкоплѣския отъ мнозинството)

Х. Статевъ (нац. л. о): По-добре бѣше да не амнистирате това деяние.

Министъръ Д. Върбеновъ: Моля ви да приемете чл. 3 отъ законопроекта съ следния текстъ: (Чете) „Амнистиратъ се престѣпнитѣ деяния по чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ, извършени по поводъ и въ връзка съ свикването и устройването на партийни конгреси, конференции, сборки, събрания и митинги“.

Н. Пждаревъ (д. сг): А другото?

Министъръ Д. Върбеновъ: Другото ще се изхвърли.

Н. Пждаревъ (д. сг): Трѣбва да се гласува отдѣлно.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Ще гласуваме.

Има предложение отъ народния представителъ г. Лазаръ Станевъ въ смисълъ, къмъ чл. 3 да се направи следното допълнение: „или пъкъ съ целъ да бждатъ легитимирани лица, преследвани отъ властѣта за политически престѣпления“.

Х. Статевъ (нац. л. о): Г. председателю! Ако позволите, за едно малко изяснение, да отправя единъ въпросъ къмъ г. министра на правосъдието. (Възражения отъ мнозинството)

А. Капитановъ (з): Отъ вашата група говориха.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Много късно, г. Статевъ.

С. Христовъ (нац. л. о): За една минута, г. председателю!

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. Лазаръ Станевъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието не приема.

Полагамъ на гласуване чл. 3 отъ законопроекта за амнистията въ смисълъ: (Чете) „Амнистиратъ се престѣпнитѣ деяния по чл. чл. 352, 353 и 361 отъ наказателния законъ, извършени по поводъ и въ връзка съ свикването и устройването на партийни конгреси, конференции, сборки, събрания и митинги“.

Които отъ г. г. народнитѣ представители приематъ чл. 3 така, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ ржка. Мнозинство, Събранието приема.

Х. Статевъ (нац. л. о): (Къмъ министъръ Д. Гичевъ) Още единъ подарѣкъ за баджанака! Най-къметливи въ 1932 г. сѣ баджанацитѣ.

Министъръ Д. Гичевъ: Ако бѣхъ въ сѣщитѣ отношения съ Ляпчевъ, въ каквито бѣше ти, когато ти помагаше да цепишъ партията, сигурно нѣмаше да има това престѣпление.

П. Попивановъ (з): (Къмъ Х. Статевъ) Нощно време пристанахте на Сговора.

Х. Статевъ (нац. л. о): (Къмъ министъръ Д. Гичевъ) За ваша честъ, Вие не трѣбваше да приемате да бждете амнистиранъ. (Тропане по банкитѣ отъ мнозинството. Шумъ) Можете ли да бждете тъй неблагодарни на Ляпчевъ, който Ви изпрати съ специални порѣчки презъ Демиръ-Хисаръ въ Солунъ? Обяснете на Събранието, защо Ви изпрати Ляпчевъ и по какъвъ начинъ Ви изпрати въ Солунъ презъ м. февруарий 1926 г.?

Министъръ Д. Гичевъ: Никога не ме е прашалъ. Вашата роля на агентъ-провокадоръ и оръдие на Ляпчевъ въ пар-

тията на националлибералитѣ мога да изясня. Такъвъ сте били и такъвъ оставате! (Ржкоплѣския отъ мнозинството)

Х. Статевъ (нац. л. о): Това болшинство може да Ви ржкоплѣска, обаче Вие дължите тоя отговоръ.

М. Дилиановъ (з): Ако ти не станѣше министъръ на България, загиваше тази нещастна страна!

Министъръ Д. Гичевъ: (Къмъ Х. Статевъ) Въ Стара Загора въ 1927 г. на земеделския конгресъ кой Ви изпрати? Не изпрати ли Ви Андрея Ляпчевъ съ порѣчение кой да бжде избранъ и кой да не бжде избранъ въ управителния съветъ?

Х. Статевъ (нац. л. о): Лъжете!

И. Василевъ (з): Ама пожълтя като змия.

Н. Кемилевъ (д. сг): Трѣбваше да се разглежда амнистията, за да си видимъ кирливитѣ ризи всички. (Глъчка)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Моля г. г. народнитѣ представители да заематъ мѣстата си и да пазятъ тишина.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л.): (Чете)

„Чл. 4. Амнистиратъ се извършенитѣ отъ министри до края на 1923 г. деяния въ нарушение на служебнитѣ си обязанности, безъ лична (за себе си) користъ, както и тия, осѣдени за деяния въ нарушение служебнитѣ си обязанности, които сѣ изтѣрпѣли наказанието си“.

Този членъ е чл. 3 отъ първоначалния законопроектъ, въ края на текста на който комисията прибави думитѣ: „както и тия, осѣдени за деяния въ нарушение служебнитѣ си обязанности, които сѣ изтѣрпѣли наказанието си“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Кънчо Милановъ.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Вземахъ думата, за да бжда последователенъ съ това, което говорихъ въ комисията, и съ онова, което говорихъ въ последната сесия на предшестващото Народно събрание.

Чл. 4 отъ законопроекта за амнистията визира два случая, които коренно се различаватъ единъ отъ другъ. Първоначалниятъ законопроектъ предвиждаше само единия отъ случаетъ, а другиятъ е добавка отъ комисията по Министерството на правосъдието. Вземахъ думата, казвамъ, за да бжда последователенъ съ изказанитѣ си мисли въ комисията по отношение на престѣпленията отъ общъ характеръ и отъ вулгаренъ характеръ, тъй като снощи, по искането на нѣкои отъ болшинството и на г. министъръ-председателя се изпратиха въ комисията предложението за амнистиране на обикновени вулгарни престѣпления, абсолютно несвързани съ политически събития.

Азъ ще бжда много кратъкъ и ще моля да ме изслушате, за да не направимъ грѣшка и за да бждемъ последователни отначало и докрай въ системата, въ основнитѣ принципи на законопроекта.

Г. г. народни представители! Чл. 4, така както е редактиранъ, има единъ голѣмъ недостатѣкъ и Камарата не би законодателствувала правилно, ако не го поправи или не даде на члена единъ ясенъ текстъ.

Въ първата частъ на чл. 4 се казва: „Амнистиратъ се извършенитѣ отъ министри до края на 1923 г. деяния въ нарушение на служебнитѣ си обязанности, безъ лична користъ“. Въ втората частъ, добавена отъ комисията, се казва: „както и тия министри, осѣдени за деяния въ нарушение на служебнитѣ си обязанности, които сѣ изтѣрпѣли наказанието си“.

А. Капитановъ (з): И втората частъ се отнася само за министри.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Да, пакъ за министри, които сѣ извършили деяния въ нарушение на служебнитѣ си обязанности — тукъ вече нѣма думитѣ „безъ лична користъ“ — но се поставя едно условие — че сѣ изтѣрпѣли наказанието си. Разликата е тази, че съ първата частъ отъ чл. 4 се амнистиратъ престѣпления, извършени отъ министри по служба безъ лична користъ, а съ втората частъ се амнистиратъ пакъ министри, когато сѣ нарушили служебнитѣ си обязанности, безразлично съ користъ, стига да сѣ изтѣрпѣли наказанието си. Ако искате чл. 4 да получи една редакция, съ която да се обхванатъ и двата случая, много е лесно: достатѣчно е да се махнатъ отъ първата частъ думитѣ „безъ лична користъ“. Тогавъ ще попад-

натъ въ амнистията тия министри, които се визиратъ съ този членъ. Първиятъ е г. Марко Турлаковъ. Г. г. народни представители! Дълженъ съмъ да подчертая тукъ, че азъ, въ качеството си на министъръ на правосъдието, бѣхъ съгласенъ да се амнистира г. Турлаковъ,...

Н. Падаревъ (д. сг): Но Камарата не бѣше съгласна.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): ... защото съ другитѣ амнистии, които дадохме, ние амнистирахме много длъжностни лица, извършили престѣпления безъ користъ. И азъ смѣтамъ, че принципътъ, който е легналъ въ настоящия законопроектъ като основенъ, не прѣчи да бѣде включенъ г. Турлаковъ въ тая амнистия, макаръ че извършването на престѣпление отъ единъ министъръ има много по-голямо значение, отколкото отъ единъ простосмъртенъ. Освенъ това, г. Турлаковъ е изтърпѣлъ своето наказание, макаръ че е помилванъ. И ако съ втората часть на чл. 4 се цели да се амнистира Александъръ Ботевъ, бившъ министъръ и бившъ председател на Камарата, който също е осъденъ, и то още презъ земледѣлското управление, за престѣпление извършено по служба съ користъ, който също е изтърпѣлъ наказанието си, то, за да дадете една правилна редакция на чл. 4, ще трѣбва да кажете чисто и просто: „Амнистиратъ се всички деяния, извършени отъ министри до еди-коя дата“. Само толкова. Една такава редакция ще обхваща и двата случая. Но тъй, както е сега редакцията на чл. 4, тя е неправилна и азъ не мога да се съглася съ нея.

Вториятъ случай, г. г. народни представители — амнистирането на Александъръ Ботевъ — трѣбва да ни занимае по-сериозно. Азъ обръщамъ вниманието на почитаемото правителство, както и на болшинството, да бѣдемъ последователни на това, което се говори тукъ снощи отъ г. Йотовъ — което се посрѣщна съ ржкоплѣскания отъ лѣво и стъ дѣсно и което изразяваше желанието на Камарата — да не се амнистиратъ за вулгарни престѣпления обикновени граждани. Ако това е така — а то е вѣрно — колко повече, г. г. народни представители, не трѣбва да се амнистира единъ министъръ, който е длъженъ да знае законитѣ по-добре, отколкото ги знае простосмъртниятъ гражданинъ, и който не може да бѣде злоупоставенъ, не може да бѣде изнасилванъ да извърши едно вулгарно престѣпление отъ общъ характеръ. Александъръ Ботевъ не се е намиралъ въ нѣкои изключителни условия, нито пъкъ нѣкои политически събития сѣ предизвикали извършването на това вулгарно престѣпление отъ негова страна. Той е осъденъ презъ управлението на Земледѣлския съюзъ.

С. Омарчевски (з): Не е вѣрно това.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Г. Омарчевски! Даденъ е подъ съдъ въ ваше време.

С. Омарчевски (з): Не е вѣрно и това. Справете се съ дѣлото.

Д-ръ К. Милановъ (д. сг): Приемамъ поправката. Въ всѣки случай, презъ времето, когато е извършено това престѣпление отъ общъ характеръ съ користъ, не е имало никакви особени политически сътресения, никакви особени политически събития въ България, за да може на единъ министъръ да се даде амнистия за обикновени вулгарни престѣпления. Право каза г. Деневъ — възприемаме го и ние — че щомъ изключваме отъ амнистията по-малки престѣпления, затова, че сѣ извършили престѣпления отъ общъ характеръ съ користъ, колко повече, г. г. народни представители, за честта на Камарата и за последователностъ би трѣбвало втората часть на чл. 4, която не е внесена отъ правителството, ами е вмѣзната отъ комисията, да се зачеркне, за да нѣма конфузия съ другитѣ параграфи. Ще бѣде една страшна непоследователностъ, която не трѣбва да се допуска за честта на Камарата и за честта на болшинството, да се амнистира единъ по-голямъ извършителъ на едно вулгарно престѣпление, единъ министъръ, само за туй, че е билъ министъръ.

Г. г. народни представители! Азъ взехъ думата, за да направя едно предупреждение предъ Камарата, да бѣдемъ последователни. Повтарямъ, че принципътъ, да се амнистиратъ простосмъртни граждани и министри за престѣпни деяния безъ користъ, е възприетъ и въ този и въ други закони за амнистия, но не е възприетъ принципътъ за амнистиране на престѣпни деяния, когато тѣ сѣ извършени съ користъ.

Ето защо азъ поддържамъ да остане само първата часть на чл. 4 отъ законопроекта, относно амнистирането на

г. Турлаковъ. Най-сетне, излежалъ е наказанието си, далъ е доказателства, че е добъръ гражданинъ, като министъръ и депутатъ е билъ единъ трудолюбивъ човѣкъ, заслужилъ е помилването отъ своитѣ противници, защото нѣма користъ въ извършеното отъ него деяние. Тѣй шото първата часть на чл. 4 — както аслж бѣше предложенъ отъ правителството — се приема отъ всички г. г. народни представители. Но азъ моля народното представителство да не се съгласява съ втората часть на този членъ, и прави следното предложение — да се заличи втората часть на чл. 4: „както и тия, осъдени за деяния въ нарушение служебнитѣ си обязанности, които сѣ изтърпѣли наказанието си“. Това е торба, г. г. народни представители; тукъ влизатъ всички престѣпления съ користъ. За да бѣдемъ последователни и за честта на Камарата не трѣбва да приемаме тази часть отъ члена. (Ржкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Г. г. народни представители! Предупреждавамъ ви, че заседанията на Камарата ще продължатъ дотогава, докогато се приеме окончателно законопроектътъ за амнистията. Ето защо, моля ви, въ интереса на бързата и спокойна работа, да не се прекъсватъ, за да можемъ да продължимъ обсъждането на законопроекта при по-спокойна атмосфера.

Има думата народниятъ представителъ г. Рашко Маджаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Чл. 4 отъ законопроекта, който ни се предлага да гласуваме, се касае до амнистирането на двама министри отъ кабинета на Стамболийски. Противно на туй, което каза г. министърътъ на земледѣлното въ една своя реплика преди малко, тия двама министри сѣ били осъдени по процеси, заведени не презъ миналия режимъ, а презъ самия режимъ на Стамболийски.

П. Стайновъ (д. сг): Омарчевски мълчи.

С. Омарчевски (з): За Александъръ Ботевъ това не е вѣрно.

Р. Маджаровъ (д. сг): Недейте ме прекъсва, защото не можете да ме опровергавате. Това, което казвамъ, е абсолютно вѣрно. Дѣлата сѣ налице. Дѣлото противъ г. Турлаковъ е заведено още при управлението на Стамболийски. Същото е и по отношение на г. Александъръ Ботевъ, който следъ 21 день министерствуване бѣ уволненъ отъ министъръ-председателя Стамболийски по постановление на Министерския съветъ — не помня по чий доклад — за заподозрѣна сдѣлка — рушветъ. Постановлението на Министерския съветъ се намира и днесъ въ архивата на Министерския съветъ. И затова именно за Александъръ Ботевъ се предлага да гласуваме сега чл. 4.

Н. Падаревъ (д. сг): Комисията го предлага, а не правителството.

Министъръ Д. Гичевъ: (Къмъ Р. Маджаровъ) За Тончева и за Радославова Вие гласувахте ли?

Р. Маджаровъ (д. сг): Народното събрание гласува.

Министъръ Д. Гичевъ: Лично Вие.

Р. Маджаровъ (д. сг): Не, не. Вие ще намѣрите моятъ законъ отъ 1926 г., споредъ който Тончевъ бѣше помилванъ, но не амнистиранъ. Извинете, че Ви коригирамъ. Вземете закона отъ м. юний 1926 г. и ще видите, че е така.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Това е вѣрно. И мене ме обвиняваха, че съмъ билъ противъ амнистията имъ. Помилванъ е.

Р. Маджаровъ (д. сг): Това е първата констатация, която правя.

Втората констатация е следната. Азъ считамъ, че когато се амнистиратъ министри, тѣ трѣбва да бѣдатъ лично укавани; или, както е заведено въ практиката, да се казва: кабинетътъ на едикой и едикойси се амнистира, заедно съ неговитѣ министри. Когато се амнистиратъ отдѣлни министри, трѣбва да се упоменатъ, защото при такъвъ единъ случай Народното събрание се произнася не само по деянието, но — както това е въ много европейски държави — и върху личността на министра, който се амнистира. Ако тѣй погледнемъ и днесъ, ние ще се намѣримъ предъ две различни разбираня по отношение деянията на двамата

бивши министри — поне това е моето мнение — които сж действували различно.

Марко Турлаков е осъден за деяние, въ което нѣма користъ. На Марко Турлаков миналата Камера щѣше да гласува амнистия. Гласуването на законопроекта бѣше гарантирано на второ четене, ако въ 12 ч. безъ 5 м. презъ нощта г. Мушановъ не бѣше взелъ думата; мина 12 ч. и не можа да се гласува.

С. Мошановъ (д. сг): Не само г. Никола Мушановъ, но и Тодоръ Кожухаровъ.

Р. Маджаровъ (д. сг): Азъ поддържамъ амнистирането на Марко Турлаковъ, независимо отъ това, че е осъденъ за деяние безъ користъ, но още и поради обстоятелства, които тукъ, когато той бѣше министъръ, сж ми правили впечатление, защото сж били въ полза на управлението на държавата. Азъ нѣма да забравя никога онази нощъ, когато се предлагаше унищожение на българската войска и замѣстването ѝ съ автомобили; когато Кирковъ и Благоевъ се бѣха събрали отъ другата страна и искаха на всѣка цена да бѣде унищожена българската войска; когато даже документъ се намѣри за нѣкакви си ужъ тайни организации и този документъ трѣбваше да бѣде скриванъ. Тогава продължихме заседанието — не помня колко депутати бѣхме — Марко Турлаковъ застана начело на държавата и посмогна въ много отношения да се запази българската войска. Той не е отъ моята партия и утре нѣма да бѣде мой политически другаръ, но когато се постави на везни политическата му дейность, въпрѣки че има присѣда, за мене, г-да, това е единъ мотивъ да се амнистира този човѣкъ, който е единъ добъръ патриотъ, защото, като министъръ, е помогналъ въ известни моменти на България.

Но когато се приказва за г. Александъръ Ботевъ, ще ми позволите да бѣда тъкмо на обратното мнение.

Министъръ Д. Гичевъ: Вие бѣхте свидетелъ по неговото дѣло.

А. Капитановъ (з): Вие, г. Маджаровъ, сте заинтересованъ и трѣбва да се отведете. Единственъ свидетелъ бѣхте Вие по неговото дѣло.

Р. Маджаровъ (д. сг): Г. г. народни представители! Г. Александъръ Ботевъ бѣше министъръ само 21 дни. Той бѣше изхвърленъ отъ кабинета отъ самитъ негови другари следъ анкетата, която бѣше направена. Когато г. Ботевъ на 10-я день като министъръ на желѣзницитѣ почна да дава своитѣ заповѣди по отношение транспорта на локомотивитѣ и доставкитѣ на маслата, г. Ботевъ поиска и получи 100.000 л. комисионна отъ едно дружество, на което азъ бѣхъ юрисконсултъ. Тогава министъръ Стамболийски искаше да ми открие тази работа, но по-късно чухъ, че сж се помирили. Г. Александъръ Ботевъ е осъденъ като министъръ не само възъ основа на моитѣ показания. Азъ мисля, че въ днешния кабинетъ се намиратъ хора, които познаватъ кой е Христо Славейковъ, главниятъ свидетелъ по дѣлото на Александъръ Ботевъ, които знаятъ кой е Рачо Славейковъ, покойникъ, който бѣше членъ на управителния съветъ на дружество „Нафта“, отъ който бѣха изтргнати пари. Следъ като се разкри тази работа, г. Ботевъ правѣше пазарлъкъ да върне само половината. Това не е мое свидетелствуване, а на членоветѣ на управителния съветъ на едно дружество. Сегашниятъ министъръ на земледѣлнето, г. Гичевъ, е младъ и, може би, не знае, че тогава всички министри бѣха възмутени отъ тази работа. И азъ се чудя, че нѣкои ме прекъсватъ по този въпросъ. При такова едно положение, какъ вие ще ме накарате днесъ да гласувамъ тази добавка на чл. 4, която предлага комисията? Ние искаме да оправдаемъ политически и морално личността. И тукъ какво имаме? Отъ една страна, единъ човѣкъ, който, като министъръ, е нарушилъ закона, нѣма користъ, изтърпѣлъ си наказанието, помагалъ на държавата — амнистираме го; отъ друга, имаме човѣкъ, който за 21 дни министерствуване купува къщи, ограбва дружество, който въ качеството си на министъръ сѣе развала — него не можете да искате да го амнистираме. Г. г. народни представители! За честта на Народното събрание недейте гласува неговата амнистия, защото подъ булото на опрощението не бива такава вулгарна и мръсна работа да ѝ обличаме въ законъ. Ако вие искате — гласувайте! (Ръжкоплѣскания отъ сговориститѣ)

Т. Бошнаковъ (з): Колко мръсни работи амнистирахте вие!

Р. Маджаровъ (д. сг): Ние ще гласуваме члена, безъ прибавката отъ комисията.

Х. Мирски (д): Едно изяснение, какъ се прие въ комисията тази добавка. Никой не мислѣше, че ще се даде амнистия на деяния, ако има користъ — такава бѣше нашето мнение. Какъ е направена редакцията, не знамъ, но смѣташе се, че ще се даде амнистия за престѣпни деяния безъ користъ.

А. Капитановъ (з): Не е вѣрно това.

С. Мошановъ (д. сг): Значи, има недоразумение.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Дойчиновъ.

Н. Дойчиновъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Въ чл. 4 отъ представения законопроектъ за амнистия се предвижда да се амнистиратъ бивши министри, които сж злоупотребили съ своитѣ служебни обязанности, които сж щетили държавата съ десетки милиони лева, като Марко Турлаковъ и Александъръ Ботевъ. Още презъ земледѣлско време, . . .

А. Капитановъ (з): Когато Вие бѣхте земледѣлецъ.

Н. Дойчиновъ (раб): Да, когато азъ бѣхъ земледѣлецъ; и днесъ съмъ земледѣлецъ

А. Капитановъ (з): А! И днесъ ли сте земледѣлецъ? Да се отбележи това!

Н. Дойчиновъ (раб): . . . когато покойниятъ Александъръ Стамболийски изхвърли отъ кабинета Марко Турлаковъ, като човѣкъ, който върши престѣпления за лични свои облаги, като човѣкъ, който ошети държавата съ нѣколко милиона лева, тогава още Александъръ Стамболийски заяви на голѣмото публично събрание предъ Министерството на външнитѣ работи, че хайдуцитѣ въ Земледѣлския съюзъ и ония, които сграбиха държавата, трѣбва да бѣдатъ окачени на бесилката предъ „Св. Кралъ“ Александъръ Стамболийски изхвърли отъ кабинета Марко Турлаковъ като човѣкъ престѣпникъ, който злоупотребява съ довѣрието и своя постъ въ качеството си на министъръ.

Александъръ Стамболийски изхвърли също така и Александъръ Ботевъ, който, следъ като го назначиха министъръ — съ царски указъ разбира се — веднага започна да краде и въ разсѣяние на 21 день за лична користъ ошети държавата съ нѣколко милиона лева, взема рушвети за нѣкакво масло.

Г. г. народни представители! Не ви ли мирише тукъ на спиртъ, не ви ли мирише на масло, не ви ли мирише на престѣпления?

А. Капитановъ (з): Престѣпленията не миришатъ.

Н. Дойчиновъ (раб): Отъ друга страна, когато вие сте представили тукъ законопроектъ за амнистиране разбойници, хайдуци, които сж ошетили държавата, не смѣете да гласувате единъ законъ за пълна и безусловна амнистия (Ръжкоплѣскания отъ работницитѣ) на ония, които лежатъ въ затворитѣ вече 7—8 години и гърдитъ на които сж разбити отъ нечистия въздухъ въ затворитѣ.

Н. Алексиевъ (з): Г. Дойчиновъ! Азъ Ви питамъ: когато Вие вземахте отъ Шишовското стопанство двата нереза, платихте ли ги на постояната комисия, или измамахте работника, който Ви ги донесе у дома и до днесъ не сте ги заплатили, и работникътъ трѣбваше следъ това да ги плаща отъ собствената си мизерна заплата? Когато Вие говорите за користъ, а самиятъ Вие още не сте си платили двата нереза, кажете ми това не е ли користъ?

Н. Дойчиновъ (раб): Ти най-малко можешъ да ме прекъсвашъ, защото ние рамо до рамо съ тебе по всичкибирки и събрания сме пледирали за пълна и безусловна амнистия.

А. Капитановъ (з): Снощи Ви питаха за нѣкакъвъ си фелдфебелъ, който е вземалъ 15 коня. Познавате ли го?

Н. Дойчиновъ (раб): Г. г. народни представители! Ние имаме 500—600 души наши хора въ затворитѣ, които сж оставили жени, които сж оставили гладни деца, сестри, бащи, които мизерствуватъ и измиратъ отъ туберкулоза. Така също ние имаме около 800—900 души емигранти, които по силата на единъ превратъ, станалъ на 9 юний, бѣха принудени да напуснатъ България заради туй, защото ако тѣ не бѣха напуснали България, щѣха да бѣдатъ днесъ между мъртвитѣ.

Н. Алексиев (з): Защо не отговорите на въпроса ми, дали сте вземали два нереза, които и до днес не сте ги платили?

Председателстващ Н. Шопов (Звъни)

Н. Дойчинов (раб): Тъзи емигранти също така са оставили немил деца, жени, братя и сестри, които днес също така мизерствуват.

Г. г. народни представители! Не мислите ли, че има деца, чийто бащи са живи, обаче те не ги познават, защото са напуснали семейството си преди осем години, и когато тези деца питат майка си: „Мамко, къде е татко?“, тя им отговаря: „Баща ви е зад граница, защото са го изгонили лошите хора“. И когато аз говоря за тия работи, вие, г-да, отъ Земледелския съюз, имате смелостта да ме апострофирате! Вие трябва да се засрамите и да посипете главите си с гореща пепел. Знайте, че утре, когато отидете на село, ще бъдете бити и изгонени, защото пълната и безусловна амнистия я иска преди всичко голъмото болшинство от селските народни маси.

Председателстващ Н. Шопов (Звъни): Г. Дойчинов! Сега разглеждаме чл. 4 от законопроекта. Говорете по него.

А. Циганчев (з): (Възразява нещо)

Н. Дойчинов (раб): Г. Циганчев! Аз съмтам, че ти най-малко имаш право да ме апострофираш, защото, както казах оде, и ти беше един от тези, които викаха по площад и кафенета за пълна амнистия, а днес се подиграваш с съдбата на ония хора, които гният по затворите.

Т. Бошняков (з): И Земледелският съюз те изпъди, защото си пресмятник. Още не си си платил нрезите.

А. Кантарджиев (з): Снощи ставаше дума и за 15 коня. (Глъчка)

Председателстващ Н. Шопов (Звъни): Моля, г-да!

Н. Дойчинов (раб): Г. г. народни представители! Както казах, вие виждате, че днешното правителство, което не се различава с нищо от вчерашното, което е продължение на миналото, има смелостта да амнистира с този законопроект и вулгарните престъпления на онъзи, които, както казах, са оцелили държавата с десетки милиони лева.

А. Кантарджиев (д): Разликата между миналото и днешното правителство е тази, че на вчерашното ти беше детектив, а на днешното не си.

Н. Дойчинов (раб): Аз не съм бил, като тебе, въ шпич-команди да рѣжа глави.

Отъ името на нашата парламентарна група аз заявявам, че ние няма да вдигнем ръка да гласуваме амнистирането на вулгарни престъпления и ви заявявам, особено на вас, земеделците, че ще отговорите предъ широките народни маси, които са се отказали вече от вас и не ви желаят. (Ръкоплясания от работниците)

А. Николаев (з): Кажете нещо за крадените озни.

Председателстващ Н. Шопов: Листата на ораторите е изчерпана. Ще пристъпим към гласуване.

Г. министри, поддържате ли добавката въ края на члена?

Министър Д. Върбанов: Поддържам я.

С. Мошанов (д. сг): Г. министърът поддържа добавката за Александър Ботев, следъ туй, което се изнесе!

Председателстващ Н. Шопов: Има предложение отъ народния представител г. Миланов, поддържано отъ г. Пждарев, въ смисъл, да се заличи втората част отъ текста на чл. 4 „както и тия, осъдени за деяния въ нарушение служебните си обязанности, които са изгърбили на казанieto си“.

Н. Пждарев (д. сг): Да остане, както е внесено отъ Министерския съветъ.

П. Стоев (раб): Има още едно предложение за заличаване на тази част отъ текста на чл. 4.

Председателстващ Н. Шопов: Няма писмено предложение.

Които г. г. народни представители приематъ предложението на г. Миланов така, както го прочетох, моля, да вдигнатъ ръка.

П. Стайнов (д. сг): Касае се — да няма користь.

Председателстващ Н. Шопов: Малцинство, Събраниято не приема.

Които приематъ чл. 4 така, както се докладва отъ г. докладчика, одобренъ отъ г. министра на правосъдието, моля, да вдигнатъ ръка. Мнозинство, Събраниято приема.

П. Стайнов (д. сг): Г. министърът да даде тълкуване за користта, за случант, когато има користь.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): (Чете)

„Чл. 5. Въ ал. 2 на § 1 отъ закона за амнистия отъ 13 февруарий 1926 г. думитъ „31 декемврий 1920 г.“ се замѣнятъ съ думитъ „31 декемврий 1923 г.“.

„Въ чл. 5, ал. II, отъ закона за измѣнение и допълнение на закона за амнистия отъ 1914 г. („Държавен вестник“ брой 72 отъ 1915 г.) думитъ „до 1 декемврий 1913 г.“ се замѣнятъ съ думитъ „до 31 декемврий 1921 г.“

Председателстващ Н. Шопов: Има думата народниятъ представител г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Г. г. народни представители! Както и въ комисията поддържахъ, тая амнистия не трѣбва да се отнася и до користни деяния. А тъй, както е вмѣкнатъ тоя членъ, той обема и едни деяния користни.

Въ първоначалния законопроектъ, предложенъ отъ Министерския съветъ, срокътъ беше 31 декемврий 1921 г., а не 31 декемврий 1923 г. Трѣбваше да се подчертае отъ г. докладчика, че въ напечатания докладъ на комисията е станало поправка на датата — вмѣсто 31 декемврий 1921 г., е поставено 31 декемврий 1923 г.

По този членъ се амнистиратъ: (Чете) „Всички престѣпни деяния, извършени отъ военнослужащите или милитаризирани по министерско постановление или по нареждане на военната власт отъ 17 септемврий 1912 г. до 31 декемврий 1920 г., съ изключение на тежките наранявания и причиняване смъртъ на началника или извършени съ лична користь на сума по-голяма отъ 10.000 л.“ Противенъ съмъ, и поддържахъ и въ комисията, че когато се касае за користни деяния, не може този срокъ да се продължи до 1923 г., защото съ нищо не се оправдава даването на амнистия за деяния, извършени въ едно нормално време, за да може да се отиде до 1923 г.

Затова азъ предлагамъ тоя членъ да се махне.

Председателстващ Н. Шопов: Има думата г. докладчикътъ.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Г. г. народни представители! Азъ пропуснахъ да ви кажа какви измѣнения е направила комисията въ този членъ. Тѣ са следни:

Датата 31 декемврий 1921 г., която фигурира въ проекта, внесенъ отъ Министерския съветъ, се замѣни съ датата 31 декемврий 1923 г. Значи, срокътъ, вмѣсто една година, се продължи отъ комисията съ други две години — до 1923 г.

Освенъ това, комисията прибави една нова алинея съ следния текстъ: (Чете) „Въ чл. 5 алинея втора отъ закона за измѣнение и допълнение на закона за амнистия отъ 1914 г. („Държавен вестник“ брой 72 отъ 1915 г.) думитъ „до 1 декемврий 1913 г.“ се замѣнятъ съ думитъ „до 31 декемврий 1921 г.“ Това е една амнистия, която е дадена навремето за четници и войводи, провинени въ новоосвободените земи. Сега само се продължава срокътъ, за да бъдатъ засегнати и нѣкои, които не са били засегнати отъ тая амнистия.

Това са измѣненията, наравени отъ комисията. Тѣ не включватъ абсолютно никакви вулгарни престѣпления — както се изразиха нѣкои тукъ.

Н. Пждарев (д. сг): Но първата алинея засѣга вулгарни престѣпления.

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Тя е внесена отъ Министерския съветъ, а комисията само е продължила срока съ още две години.

Н. Пждарев (д. сг): Кои години?

Докладчик Н. Гаврилов (нац. л): Въмсто „31 декемврий 1921 г.“, комисията постави „31 декемврий 1923 г.“, като смѣта, че презъ нея сѣ станали много голѣми политически събития.

Н. Пждаревъ (д. сг): Кои хора засѣга?

Министъръ Д. Върбенювъ: Нищо не засѣга!

Н. Пждаревъ (д. сг): Васъ ако засѣга — може. Мене не засѣга.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосѣдието.

Министъръ Д. Върбенювъ: Г. г. народни представители! Нѣма защо да ви прави впечатление обстоятелството, че срокътъ се продължава сѣ още две години. Алинея втора на § 1 отъ закона за амнистията отъ 13 февруарий 1926 г. има следния текстъ: (Чете) „Амнистиратъ се всички престѣпни деяния, извършени отъ военнослужащитѣ или милитаризирани по министерско постановление или по нареждане на военнитѣ власти отъ 17 септемврий 1912 г. до 31 декемврий 1920 г., сѣ изключение на тежкитѣ наранявания и причиняване смъртъ на началника, или извършени сѣ лична користъ на сума по-голѣма отъ 10.000 л.“ Това е текстъ, който има за целъ да амнистира военнослужащи или милитаризирани сѣ министерско постановление, ако нѣкои такива сѣ останали. Явно е, следователно, че нѣма, както казва г. Мирски, сѣ него да се амнистиратъ хора, които сѣ извършили деяния сѣ користъ и пр. пр. Ако има нѣкои военнослужащи изостанали, неамнистирани по тая текстъ, за деяния сѣ користъ по-малко отъ 10 хиляди лева, . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиковъ: Както гласи и старата амнистия.

Министъръ Д. Върбенювъ: Както гласи и текстътъ на старата амнистия. — . . . то за тѣхъ се продължава само срокътъ сѣ 2 години.

Нѣкой отъ съговориститѣ: Сѣ 3 години.

Министъръ Д. Върбенювъ: Това се прави, за да се ликвидира веднѣжъ завинаги изобщо сѣ тия престѣпления.

Явно е, следователно, че амнистията не е за лица, а за престѣпни деяния, които сѣ станали презъ време на войнитѣ и които ние искаме да очистимъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): 1923 г. презъ време на войнитѣ ли е?

Министъръ Д. Върбенювъ: Ето защо азъ ви моля, г. г. народни представители, да гласувате чл. 5 тѣй, както е предложень отъ комисията, безъ да ставатъ повече разисквания.

Н. Пждаревъ (д. сг): Колко години подиръ войнитѣ туряте срока? Той трѣбва да бѣде наскоро следъ войнитѣ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Който е съгласень сѣ докладвания чл. 5, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Х. Мирски (д): Моето предложение за изхвърляне на чл. 5 трѣбваше да бѣде гласувано по-рано. Така е парламентарно.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 6. Къмъ § 13 отъ закона за амнистия отъ 13 февруарий 1926 г. се прибавя следната алинея:

„Сжщитѣ деяния, сѣ изключение на ония по ст. ст. 121, алинея втора, и 122 отъ военно-наказателния законъ, се амнистиратъ и за времето до 1 януарий 1921 г., ако осѣдени сѣ помилвани или ако сѣ изтѣрпѣвали, изтѣрпѣли или ще изтѣрпѣтъ изцѣло или отчасти наложеното имъ главно наказание“.

Къмъ тоя членъ, който е чл. 5 отъ първоначалния проектъ, нѣма никакви измѣнения.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Мирски.

Х. Мирски (д): Последователень на себе си, настоявамъ и този членъ да бѣде изхвърленъ, защото сѣ него се амнистиратъ много престѣпни деяния — въобще всички престѣпни деяния, сѣ малко изключения, предвидени въ на-

казателния законъ. Съгласно чл. 13 на закона за амнистия отъ 13 февруарий 1926 г., (Чете) „Амнистиратъ се всички престѣпни деяния по общия наказателень законъ и по специалнитѣ наказателни закони, извършени до 17 септемврий 1912 г., сѣ изключение на престѣпленията по чл. чл. 183, 186, 247, 248, 266 ал. I, 327 ал. 2 п. 2 и алинея последна, 328, 352 и следующи, 361 и следующи, 385 и 391 отъ общия наказателень законъ“. Значи, всички користни престѣпления, които се визиратъ въ наказателния законъ и които бѣха амнистирани до 17 септемврий 1912 г., сега се иска да бѣдатъ амнистирани до 1 януарий 1921 г. Това е нѣщо, което, споредъ моето разбиране, не трѣбва да бѣде прието.

Вънъ отъ това, обаче, ако ние приемемъ тая редакция тѣй, както е въ чл. 6, ще има едно несѣответствие и една непълнота при тѣлкуването на тая дата. Защото въ чл. 6 се казва следното: (Чете) „Сжщитѣ деяния, сѣ изключение на ония по ст. ст. 121 ал. II и 122 отъ военно-наказателния законъ, се амнистиратъ и за времето до 1 януарий 1921 г., ако осѣдени сѣ помилвани или ако сѣ изтѣрпѣвали, изтѣрпѣли или ще изтѣрпѣтъ изцѣло или отчасти наложеното имъ главно наказание“. Последнитѣ думи „или ще изтѣрпѣтъ изцѣло или отчасти наложеното имъ главно наказание“ азъ, като юристъ, не мога да разтѣлкувамъ, не мога да имъ дамъ едно правилно тѣлкувание. Защо? Следъ като бѣде законътъ въ сила, ако едно лице отчасти изтѣрпи това наказание, безспорно то попада подъ амнистията. Какъ тогава ще изтѣрпява цѣлото наказание! Трѣбва да бѣде безумецъ онзи, който може да изтѣрпи само отчасти едно наказание, да стои да изтѣрпи цѣлото наказание. Затуй азъ настоявамъ чл. 6 отъ законопроекта да бѣде отхвърленъ.

Н. Пждаревъ (д. сг): Г. министърътъ се прояви като специалистъ по службата си!

П. Стайновъ (д. сг): Г. министърътъ ще обясни това!

Министъръ Д. Върбенювъ: Г. Стайновъ ще обясни юридически точно работата, понеже е професоръ!

А. Букоевъ (з): Не е професоръ, той е доцентъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосѣдието.

Министъръ Д. Върбенювъ: Г. г. народни представители! Съображенията, които е ималъ законодательтъ отъ 1926 г., когато е амнистиралъ деянията, извършени презъ 1912 г., презъ балканската война, сѣ рѣководили и законодателя днесъ, когато предвижда амнистиране на деянията, извършени по сжщия поводъ и презъ голѣмата война. Следователно, законодательтъ отъ 1926 г. е създалъ практика, и азъ се чудя защо г. Мирски, който е билъ тогава народенъ представителъ, знае тая работа и е свързанъ сѣ приемането на тая амнистия; който се е съгласилъ да бѣдатъ амнистирани тия деяния, извършени презъ 1912 г., сѣ чл. 13 на закона отъ 1926 г., макаръ тия деяния да сѣ били извършени презъ балканската война, сега не е съгласень сжщитѣ деяния, опущения или престѣпления, извършени презъ голѣмата война, когато народътъ бѣше напрегналъ всичкитѣ си сили и направи всичко възможно, даже рѣко силитѣ си, за да достигне известень резултатъ, да не могатъ да бѣдатъ амнистирани? Г. Стайновъ ме запитва въ връзка сѣ тоя членъ и иска да му отговоря като министъръ на правосѣдието. Азъ пъкъ ще го запитамъ него, защо той, като членъ на парламентарното мнозинство на миналото управление, е гласувалъ за амнистията презъ 1926 г.?

П. Стайновъ (д. сг): Само за последната алинея, която отбелязва и г. Мирски.

Министъръ Д. Върбенювъ: Но, г-да, за да не се каже, че ние чисто и просто амнистираме тия деяния, ние туряме едно ограничение — че трѣбва осѣдениятъ да е изтѣрпѣлъ изцѣло или отчасти наказанието си, да го е изтѣрпѣлъ до сега или че въ бѣдеще ще го изтѣрпи. Само тогава ние считаме, че може да бѣде амнистиранъ.

С. Мошановъ (д. сг): Значи, и въ бѣдеще? За бѣдеще не може.

Министъръ Д. Върбенювъ: Чакайте, г. Мошановъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Амнистиратъ се допълнителнитѣ наказания.

С. Мошановъ (д. сг): Дополнителнитѣ наказания не се изтѣрпѣватъ. Вие, г. Гичевъ, не сте юристъ и не знаете.

Министър Д. Върбенков: Добре, тогава аз съм съгласен да се извърлят думите „или ще се изтърпят“ към края на текста.

Но, г. г. народни представители, когато съ една амнистия вие вече сте турили було върху едни деяния, извършени през Балканската война, която беше много по-малка и много по-кратка, защо на същото основание да не хвърлите булото на забравата върху същите деяния, извършени през големата война, през която психиката на народа знаете, че беше малко по-друга? Вие имате сега много по-големи основания да дадете тая амнистия, отколкото, излизайки от тия големи съображения, сте я дали съ чл. 1 на закона от 1926 г. за същите деяния, извършени през 1912 г.

Аз ви моля да приемете тоя член така, както се докладва от г. докладчика, като се извърлят само думите „или ще изтърпят“.

Н. Пждарев (д. сг): Искам думата.

А. Буков (з): Г. министърът приказва вече, г. Пждарев. Лош парламентарист сте.

Министър Д. Върбенков: Аз моля да гласувате чл. 6 въ следната редакция: (Чете) „Към § 13 от закона за амнистия от 13 февруарий 1926 г. се прибавя следната алинея:

„Същите деяния, съ изключение на ония по ст. ст. 121, алинея втора, и 122 от военнаказателния закон, се амнистират и за времето до 1 януарий 1921 г., ако осъдените съ помилвани или ако съ изтърпявали, изтърпели изцъло или отчасти наложеното им главно наказание“ — като се извърлят думите „или ще изтърпят“. Т. е. и ние изключваме ония деяния, които не съ били предвидени въ миналата амнистия — обидите и тежките наранявания на началника — за да бъдем последователни, г. Стайновъ.

Г. Говедаров (д. сг): Излишни съ думите „ако съ изтърпявали“ и „изтърпели“. Да се каже: „ако съ изтърпели“.

Председателстващ Н. Шоповъ (Звѣни)

Министър Д. Върбенков: Моля, г-да! Може да има осъдени по военнаказателния закон или по общия наказателен закон, които да съ почнали да изтърпяват наложеното им наказание, но съ били помилвани.

Г. Говедаров (д. сг): Значи, отчасти.

Министър Д. Върбенков: Да.

Министър д-ръ А. Гиргиновъ: Същото казва и г. министърът: изтърпявали, изтърпели отчасти или изцъло.

Министър Д. Върбенков: Това искам да кажа и аз: „изтърпели изцъло или отчасти“.

Г. Говедаров (д. сг): Излишни съ думите „изтърпявали“ и „изтърпели“.

Председателстващ Н. Шоповъ: Значи, г. министър прави предложение, членът да се гласува без думите „или ще изтърпят“.

Н. Пждарев (д. сг): Искам думата, г. председателю.

Председателстващ Н. Шоповъ: Моля, които приемат чл. 6 така, както се прочете от г. докладчика, без думите „или ще изтърпят“, както предлага г. министърът на правосъдието, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Нѣкой отъ сговориститѣ: Предложението на Мирски?

Председателстващ Н. Шоповъ: Нѣма предложение, понеже членът е гласуванъ.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 7. Амнистират се всички престѣпления, извършени отъ 17 септемврий 1912 г. до 31 декемврий 1920 г. съ коистъ до 1.000 л. отъ непълнолѣтни, ненавършили 21 годишна възраст, ако съ изтърпели наказанието си или съ били осъдени условно съ влѣзла или не въ законна сила присѣда и ако досега не съ осъждани за други престѣпления“.

Тоя член е новъ изцъло. Той се сложи, за да може, г. г. народни представители, по този член да се даде възможност на всички ония, които съ били непълнолѣтни, ненавършили 21 година, и съ били осъдени нѣкога, а сега съ добри граждани, да се амнистират тия тѣхни деяния, извършени въ малолѣтието.

Отъ мнозинството: Да се гласува.

Председателстващ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приемат чл. 7 така, както се прочете отъ г. докладчика, моля, да вдигнат ръка. Мнозинство, Събрането приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 8. Амнистират се деянията на длѣжностни лица по Дирекцията за с. г. о. п. въ връзка съ неотчитането имъ предъ същата или нейни органи, ако тия лица живѣятъ извънъ предѣлитѣ на царството, и ако неотчитането имъ се отнася до комитети, намиращи се въ територии, останали подъ чужда власт“.

Този член, който е чл. 6 отъ първоначалния проектъ, се прие отъ комисията безъ измѣнение.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата г. министърът на правосъдието.

Министър Д. Върбенков: Г. г. народни представители! За да се избѣгнатъ разискванията по този въпросъ, ще ви дамъ следното обяснение. Тукъ не се касае за амнистирането на хора, които съ извършили кой знае какви престѣпления по закона за с. г. о. п. Навремето си е имало такива случаи. Въ земитѣ, които ние освободихме или бѣхме окупирали, когато бѣха подъ властта на България, се образуваха комитети, агенти на Дирекцията за с. г. о. п., каквото е случаятъ, напр., въ Добруджа. Когато ние бѣхме принудени да отстъпимъ тия земи, нѣкои отъ тия комитети сполучиха да донесатъ наличността си и да се отчетатъ, обаче други, въпрѣки доброто имъ желание, донесоха само известна, малка част и не можаха да се отчетатъ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Ясно е.

Министър Д. Върбенков: Вие, може би, знаете тия случаи. Ето защо ще моля, безъ да се разисква по тоя членъ, да се приеме, защото съображенията, които съ ни накарали да вмѣстимъ тая амнистия, съ по-високи, отколкото съображенията за една обикновена амнистия.

А. Капитановъ (з): Г. министре! Едно допълнение искамъ да предложа. Азъ искамъ, следъ думите „чужда власт“ да се прибавятъ думите „както и визиранитѣ деяния въ алинея първа на § 2 отъ закона за амнистия отъ 13 февруарий 1926 г., извършени безъ лична за себе си користъ и ако лицата съ починали“.

Министър Д. Върбенков: Това допълнение може да стане на трето четене.

Председателстващ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представител г. Сава Тошевъ.

С. Тошевъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Когато трудовата частъ отъ българския народъ презъ 1916 г. бѣше по бойнитѣ полета и проливаше своята кръвъ за чужда на него кауза, останалитѣ тукъ създадоха единъ законъ, който справедливо бѣше названъ отъ народа „законъ за стопански грижи и обществена грабливост“. Този законъ е гласуванъ на 26 августъ 1916 г. Първата частъ отъ неговитѣ постановления опредѣля съ каква материя законътъ ще се занимава. Тя е въ областта на производството, на потрѣблението и на грижитѣ за самитѣ стопанства. Какви бѣха тѣзи грижи, знаятъ нашитѣ жени, нашитѣ майки и деца, които, наредени като жерави, стояха по цѣли дни предъ комитетитѣ, за да получатъ единъ килограмъ солъ или нѣколко килограма брашно.

По силата на този законъ съ били назначавани висши чиновници, разни директори, интенданкти, началници на тилови управления и пр. и пр.

Министър Д. Върбенков: Не се касае за тѣхъ.

С. Тошевъ (раб): За прилагането на закона за стопански грижи и обществена предвидливостъ се предвиждаха разни категории учреждения. Въ градоветѣ и селата законътъ се прилагаше отъ общинскитѣ управления, околийскитѣ реквизиционни комисии и разнитѣ други магазини.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Чл. 8 се отнася за лица, които живѣятъ извънъ предѣлитъ на царството.

С. Тошевъ (раб): Азъ зная, какъ трѣбва да се отчете единъ чиновникъ. Тѣ е трѣбвало да се отчетатъ още когато сж били въ предѣлитъ на България. Ако бѣха се отчетали навремето, нѣмаше сега да се повдига въпросъ да се амнистиратъ. Въошли кражбитъ, докато сж били тукъ, правили злоупотрѣбления, и сега ще ги амнистирате! Азъ, като финансовъ инспекторъ, съмъ ревизиралъ два месеца Горноорѣховския магазинъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: И той се е хранилъ отъ буржоазията!

С. Тошевъ (раб): Не азъ съмъ се хранилъ отъ буржоазията, г. министре, а тя отъ менъ. — Когато трѣбваше да съставимъ акта, обаче, ние бѣхме уволнени съ телеграфическа заповѣдъ отъ бившия министъръ Турлаковъ, който, както видѣхме, въ чл. 4 отъ законопроекта е замѣсенъ.

Ето защо работническата парламентарна група е противъ амнистирането на тѣзи, които сж вършили кражби и то въ единъ моментъ, когато цѣлиятъ български народъ пѣшкеше подъ ярема на една война, на която последицитъ трѣбва да премахваме сега. (Ржкоплѣскания отъ работниците)

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които г. г. народни представители приематъ чл. 8 тѣй, както се докладва отъ г. докладчика, като предложението, направено отъ г. Капитановъ, се препрати въ комисията за обсъждане, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема. (Глъчка)

Министъръ д-ръ А. Гиогиновъ: Членътъ се приема на второ четене, като предложението на г. Капитановъ се препраща на комисията и на г. министра на правосъдието за сведение.

С. Мошановъ (д. сг): Ние го приемаме, но трѣбваше най-напредъ да се гласува предложението и следъ това членътъ. Спорътъ е по формата, а не по съдържание.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Моля ви се, г-да, най-сетне съжалете се спрямо менъ. Бждете спокойни. Изпълнявайте правилника.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 9. Амнистиратъ се престѣпнитѣ деяния по наказателния законъ, извършени отъ длъжностни и частни лица въ връзка или по поводъ закона за отчуждаване здания за държавна, окръжна и общинска нужда, безъ лична (за себе си) користъ“.

Въ този членъ, който е чл. 7 отъ първоначалния проектъ, комисията прибави въ края само думитъ „безъ лична (за себе си) користъ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Чолаковъ.

Х. Чолаковъ (з): Г. г. народни представители! Въ чл. 9 комисията е направила едно допълнение въ смисълъ, че се амнистиратъ деяния, извършени безъ лична (за себе си) користъ. Азъ смѣтамъ, г. г. народни представители, че таква нѣщо не бива да се приеме отъ Народното събрание, защото лична користъ може да нѣма, обаче може да има користъ за смѣтка на нѣкой приятелъ или близъкъ. Ето защо последнитѣ думи „безъ лична (за себе си) користъ“ трѣбва да се замѣнятъ съ думитъ: „безъ користъ“.

Министъръ Д. Върбенковъ: Приемамъ да бжде казано само „безъ користъ“.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Василь Мариновъ.

В. Мариновъ (д): Г. г. народни представители! Азъ поддържамъ казаното отъ г. Чолаковъ, че не може да се приеме чл. 9 съ думитъ „безъ лична (за себе си) користъ“. Трѣбва да остане само „безъ користъ“.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Да се гласува.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. Чолаковъ, на края въ чл. 9, вмѣсто „безъ лична (за себе си) користъ“, да се постави „безъ користъ“, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Които приематъ чл. 9, заедно съ приетото измѣнение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 10. Амнистиратъ се деянията, извършени отъ 1 януарий 1927 г. до 31 августъ 1931 г. по чл. 144, ал. ал. 2 и 3, отъ закона за горитъ, само досежно предвиденото въ тѣхъ наказание тъмниченъ затворъ или запиране.“

Въ този членъ, който е чл. 8 отъ първоначалния проектъ, комисията направи измѣнение само въ датата — вмѣсто „до 1 януарий 1931 г.“, стана „до 31 августъ 1931 г.“, за да съжда съ малката амнистия.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Раденко Рангеловъ.

Р. Рангеловъ (раб): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Ще кажа нѣколко думи по чл. 10, за да изтъкна, че той се поставя въ законопроекта, за да може да се вмѣкнатъ нѣколко други членове подиръ него, за вулгарни престѣпления.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Сега по принципъ ще говори!

Р. Рангеловъ (раб): Не по принципъ ще говоря. — По чл. 10 не се амнистиратъ политически престѣпления, а масови нарушения по закона за горитъ.

Председателстващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Г. Рангеловъ! Разберете, че нѣма да Ви позволимъ да правите трибуната агитационно сръдство. Говорете по чл. 10.

Р. Рангеловъ (раб): По чл. 10 ще говоря.

Въ законопроекта за амнистията е поставенъ между другото и чл. 10, по който се амнистиратъ престѣпления по единъ членъ отъ закона за горитъ . . .

Министъръ Д. Гичевъ: И който засѣга най-много и малоимотнитѣ.

Р. Рангеловъ (раб): Да, засѣга и малоимотнитѣ, но не е само чл. 144, за нарушение на който има много хора въ затворитъ.

Има и други членове отъ закона за горитъ, наказанието по които не се амнистира. Такива сж чл. чл. 150, 151 и 153, глобитъ по които често пѣти надвишаватъ 3.000 л. Сега, когато се предлага съ чл. 10 отъ законопроекта да бждатъ амнистирани само наказанията по чл. 144 отъ закона за горитъ, отъ името на нашата парламентарна група азъ предлагамъ да се включатъ и чл. чл. 150, 151 и 153 отъ сѣщия законъ.

Министъръ Д. Гичевъ: За какво се отнасятъ тѣзи членове?

Р. Рангеловъ (раб): Чл. 150 е за изкореняване на гори, чл. 151 е за обработване на изкоренени гори, а чл. 153 е за пашата.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Това нѣма нищо общо. Прочетете тия членове отъ закона за горитъ.

Р. Рангеловъ (раб): Азъ съмъ ги челъ. И тѣ предвиждатъ наказание затворъ, и то повече отъ 3 месеца, каквото наказание е предвидено и по чл. 144, който вие амнистирате.

Ето защо ние предлагаме да се включатъ и тѣзи членове отъ закона за горитъ, особено като се има предъ видъ, че нарушенията по закона за горитъ се вършатъ изключително отъ беднитѣ селяни и то масово. Вие ще видите, че днесъ въ мировитѣ сѣдилища по два дена въ седмицата се насрочватъ дѣла и то не по едно, а по 80—100 дѣла, все за нарушения по закона за горитъ.

Министъръ Д. Гичевъ: Амнистирахме ги.

Р. Рангеловъ (раб): Амнистирахме само глобитъ до 3.000 л., а глоби има и до 20.000 л., които вие оставихте.

Министъръ Д. Гичевъ: Тѣ сж на търговци.

Р. Рангеловъ (раб): Тѣ не сж на търговци, а сж на селяни, които сж пускали добитъка си въ охранителни мѣста и др.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Разправяте приказки! Глобата е 100 л. на добитъкъ и три пѣти по 100 л. правятъ 300 л.

Р. Рангеловъ (раб): Не сж приказки. Азъ мога да ви приведа маса такива случаи съ хора, които сж глобени по 15.000 л. Въ нашето село има единъ Ангелъ Голъминовъ, комуто е наложена глоба отъ 30.000 л. само за това, че е пустиналъ 30 кози въ гората — участъка. (Възражения отъ мнозинството. Глъчка)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Свършете.

Р. Рангеловъ (раб): Имамъ право 20 минути да говоря. — Ето защо отъ името на работническата парламентарна група азъ заявявамъ, че ние ще гласуваме чл. 10 отъ законопроекта за амнистията, като въ него се включатъ и всички неамнистирани глоби и всъщакви видове наказания, наложени по закона за горитѣ на бедни и срѣдни селяни. Въ тоя смисълъ е и нашето предложение.

Х. Мирски (д): По чл. 153 нѣма наказания.

Р. Рангеловъ (раб): Въ чл. 153 отъ закона за горитѣ е казано, че наказанията се налагатъ съгласно чл. 144 отъ сѣщия законъ. Както виждате, азъ не съмъ адвокатъ, но зная това. Вие сте адвокатъ, но не сте го и прочели. Прочетете го и ще видите, че е така.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Запрянь Ивановъ.

З. Ивановъ (раб): Г. г. народни представители! Азъ нѣма да говоря общо по законопроекта за амнистията. Ще кажа само нѣколко думи по чл. 10, като ще искамъ въ него да се включи амнистирането на деянията, извършени по чл. чл. 144 и 146 отъ закона за горитѣ, но като се разшири това амнистиране. Законопроектътъ за амнистията засѣга всички събития — търновскитѣ презъ 1922 г. и другитѣ до 31 януарий 1931 г. А законътъ за тѣй наречената малка амнистия, който мина наскоро презъ Народното събрание, засегна известни нарушения по закона за горитѣ, но не всички: той се отнася за нарушения отъ 1 януарий 1927 г. до 31 августъ 1931 г. Азъ правя сега устно предложение, което се съдържва въ предложението на моя другаръ, който току-що говори, чл. 10 отъ настоящия законопроектъ да бѣде разширенъ, като обгърне амнистирането на нарушения по чл. чл. 144 и 146 отъ закона за горитѣ, които бѣха включени въ закона за малката амнистия, но за времето отъ 1922 г. насамъ. Значи, както се отнася амнистията за търновскитѣ и другитѣ събития отъ 1922 г. насамъ, така да бѣде разширена и тази амнистия по чл. 10 за нарушения по закона за горитѣ отъ 1922 г. насамъ.

Г. г. народни представители! Нѣкой може да каже, че тѣ сж амнистирани. Амнистирахъ се съ малката амнистия глоби до 2.000 л., но отъ 2.000 нагоре подлежатъ на арестъ, на затворъ.

А. Циганчевъ (з): До 6.000 л. се амнистирахъ.

З. Ивановъ (раб): Ето защо азъ правя предложение да бѣде разширена амнистията по чл. 10. (Ржкоплѣскания отъ работниците)

Д. Ачковъ (нац. л. о): Амнистията и безъ вашитѣ предложения заприлича на руска салата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стоянь Джабарски.

С. Джабарски (нац. л): Г. г. народни представители! По силата на закона за горитѣ, при известно нарушение лесничейтъ трѣбва да издаде постановление за наказание на онова лице, което е извършило нарушението. Когато се връжватъ постановленията, издадени по такъвъ начинъ, често пѣти не, но масово разсилнитѣ, които ги връжватъ, не сж грамотни толкозъ, и този, който ги приема, не пише датата на приемането. Напр., вмѣсто днешната дата, 4 януарий, пише се 7 или 10 януарий, за да има време за обжалване. По такъвъ начинъ се продължава срокътъ на тия писма. При препращането, обаче, на тия постановления отъ надлежнитѣ лесничейства въ общинитѣ, се поставя дата не 7, а 5 януарий. Въ такъвъ случай се вижда, че лицето, което е връжило постановлението, е измѣнило датата — вмѣсто да бѣде поставена датата 4 януарий, когато е връжило постановлението, поставена е датата 7 януарий. Но фалшификацията не е направена отъ разсилния, а отъ лицето, което е получило постановлението. Има маса такива престѣпни деяния, извършени безъ всъщаква користъ отъ това лице, което е връжвало тия постановления.

Азъ моля да се добавятъ въ края на този членъ следнитѣ думи: (Чете) „както и престѣпнитѣ деяния по чл. 354 отъ наказателния законъ, когато фалшификацията е из-

вършена въ връзка съ закона за горитѣ и се е действувало безъ всъщаква користъ“.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Пакъ ще се повдига въпросъ за различнитѣ фалшификации. Оставете туй!

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Ако се засѣга въпросътъ за фалшификации, има такива случаи не само въ връзка съ закона за горитѣ, а въ връзка съ много закони. Трѣбва да се направи общо предложение. Азъ съмъ противъ такива частични предложения. Това предложение не трѣбва да се приеме.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г-да! По чл. 10 сж постѣпили следнитѣ предложения.

Отъ народния представителъ г. Раденко Рангеловъ: (Чете) „Амнистиратъ се всички нарушения по закона за горитѣ, имащи за последица глоба и затворъ и неамнистирани съ закона за амнистията на нѣкои нарушения отъ тази година, на всички лица, които иматъ годишенъ доходъ до 50.000 л., и извършени до влизането на настоящия законъ въ сила.

„Изключватъ се отъ амнистията длъжностнитѣ лица по ведомството за горитѣ“.

Отъ народния представителъ г. Джабарски: (Чете) „Къмъ чл. 10 да се прибавятъ следнитѣ думи въ края: „както и престѣпнитѣ деяния по чл. 354 отъ наказателния законъ, когато фалшификацията е извършена въ връзка съ закона за горитѣ и се е действувало безъ всъщаква користъ“.

Министъръ Д. Върбеновъ: Не съмъ съгласенъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Съ тия две предложения г. министърътъ на правосѣдието не е съгласенъ.

Които приематъ предложението на народния представителъ г. Раденко Рангеловъ така, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ предложението на г. Джабарски така, както го прочетохъ, моля, да вдигнатъ рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Които приематъ чл. 10 така, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 11. Гражданскитѣ последици отъ административнитѣ деяния се заличаватъ, освенъ ако се касае до такива въ полза на частни лица или отъ деяния, които се амнистиратъ съгласно забележка „а“ отъ чл. 1, т. 2 и чл. 10.

„Тая наредба се отнася до всички деяния, амнистирани съ предшествувачи закони, независимо отъ обстоятелствата, дали гражданскитѣ последици сж присѣдени заедно или отдѣлно въ углавното дѣло, стига основанието на иска да е било амнистираното деяние.

„Гражданскитѣ последици, произтичащи отъ амнистиранитѣ съгласно чл. 1, т. 1, събития въ полза на частни лица, се заличаватъ, ако последнитѣ сж обезщетени отъ държавата било съ пенсия, било по другъ начинъ.

„Забележка. Гражданско-правнитѣ отношения между амнистиранитѣ по чл. 6 и държавата досежно продаденитѣ отъ държавата и възложени върху нея на публиченъ търгъ движими и недвижими имоти се уреждатъ съгласно разпореджанията на закона за ликвидирание гражданско-правнитѣ отношения между държавата и амнистиранитѣ по закона за сѣдене и наказание виновницитѣ за народната катастрофа“.

Въ този членъ, който е чл. 9 отъ първоначалния законопроектъ, комисията не е направила абсолютно никакво измѣнение. Има само една печатна грѣшка, която трѣбва да се изправи, а именно на първия редъ е напечатано „административнитѣ деяния“, а трѣбва да се чете „амнистиранитѣ деяния“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Анастасъ Капитановъ.

А. Капитановъ (з): Г. г. народни представители! Азъ ще моля въ алинея трета на чл. 11 да стане следното измѣнение: думитѣ „ако последнитѣ сж обезщетени отъ държавата било съ пенсия, било по другъ начинъ“ да се изхвърлятъ; да остане само първата частъ на тази алинея. Това бѣ възприето и отъ комисията. Г. министре! Вие приемате ли това?

Министъръ Д. Върбеновъ: Приемамъ го.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Панайотъ Деневъ.

П. Деневъ (р): Г. г. народни представители! Предложението, което прави г. Капитановъ, а именно да се изхвърлят от алинея трета на чл. 11 думите „ако последниятъ сж обезщетени отъ държавата било с пенсия, било по другъ начинъ“, е предложение, което прави азъ, което поддържамъ и което ще се помъжа съ нѣколко думи само да мотивирамъ.

Касае се, г. г. народни представители, за амнистиранитѣ съгласно чл. 1, точка 1, събития. Да вземемъ примѣрно тѣрновскитѣ събития. По тѣхъ има присѣдени въ полза на частни лица граждански обезщетения; да вземемъ за примѣръ септемврийскитѣ събития — метежитѣ — сѣщо има присѣдени въ полза на частни лица обезщетения; да вземемъ деветоюнскитѣ събития — сѣщо. Било отъ метежници, било, ако щете, отъ неотговорни фактори сж пострадали маса хора: на тозъ изгоренъ плѣвникътъ, на оногъзъ — хамбарътъ. Това сж все престѣпления, които иматъ за последица граждански щети, и по дѣлата сж присѣдени, сигурно, обезщетения въ полза на частни лица. Сега ние амнистираме престѣпнитѣ деяния, обаче ако останатъ гражданскитѣ последици, тѣй както сж присѣдени, ние ще имаме случаи, щото, за да бжде, да речемъ, обезщетень единъ пострадалъ отъ събитията гражданинъ, неминуемо ще бжде разоренъ другъ. Това е истината. Това нѣщо не бива да бжде оставено, а ще трѣбва да поставимъ тѣй, както направихме по атентата въ „Св. Недѣля“. Държавата, по свои съображения — съображения на публиченъ редъ, на публиченъ интересъ — днесъ намира за полезно, за желано, да заличи престѣпленията отъ този видъ. Това тѣй прави въ името на обществени интереси, въ името на общественото спокойствие. Щомъ това става въ името на обществени интереси, не може нито единъ, нито другъ да бжде разоряванъ за смѣтка на когото и да било. Ако, обаче, има такива случаи — а сигурно ги има — тѣ ще поискатъ отъ държавата помощъ, и тя, както даде помощъ на пострадалитѣ отъ септемврийскитѣ събития, ...

П. Стоевъ (раб): На кого?

Нѣкой отъ сговориститѣ: На тебе.

П. Стоевъ (раб): На никого.

П. Деневъ (р): ... както даде помощъ на пострадалитѣ отъ атентата въ черквата „Св. Недѣля“, така ще намѣри въ себе си възможностъ, съ огледъ на спокойствието и на своята материална възможностъ, да даде, макаръ и частично, материално удовлетворение на ония частни лица, които пострадаха отъ амнистиранитѣ събития и въ полза на които има присѣдени граждански искове. Това е, г. г. народни представители, смисълътъ на предложението, което правимъ.

Азъ моля г. министра на правосѣдието да се съгласи съ това предложение, защото то е въ съгласие съ общитѣ съображения, които ни стимулиратъ да гласуваме тази амнистия, и ще бжде справедливо.

Х. Мирски (д): Г. Деневъ! Въ такъвъ случай ето какво излиза. Има вече дѣла, по които сж присѣдени известни суми. Тия суми, които сж присѣдени, сж облъчени вече въ изпълнителенъ листъ. Този изпълнителенъ листъ е като едно право на трето лице, защото е платило за него сума. Какъ ще се уреди този въпросъ, какъ ще се уредятъ тѣзи отношения?

П. Деневъ (р): Г. Мирски! Въ този моментъ, когато гласуваме амнистията, ние не можемъ да влѣземъ въ ролята на единъ съставъ отъ окръженъ сѣдъ, който въ разпоредително заседание се занимава съ такъвъ единъ въпросъ. Дали има или нѣма такива случаи, не знамъ. И, както вчера каза г. министъръ-председателъ, ние, давайки тази политическа амнистия, искаме да бждемъ, доколкото това е възможно за човѣка, повече предвидливи и да заличимъ колкото се може повече последици отъ тия събития. Това е интимната смисълъ на предложението, което се прави отъ менъ и г. Капитановъ.

Наредъ съ това, г. г. народни представители, азъ правя и друго едно предложение по алинея първа на чл. 11. Тя гласи: (Чете) „Гражданскитѣ последици отъ амнистиранитѣ деяния се заличаватъ, освенъ ако се касае до такива въ полза на частни лица“ и пр. Ние искаме следъ тѣзи думи да се прибавятъ думитѣ: „безъ тия по чл. 2, буква в“.

Министъръ Д. Върбенковъ: Приемамъ.

П. Деневъ (р): Какъвъ е мотивътъ за това? Ние амнистираме престѣпнитѣ деяния по гл. XV — докaчение на честъ. Ние амнистираме само ония деяния, които сж отъ

общъ характеръ — обида на длъжностно лице, клевета на длъжностно лице, което значи, ако единъ кметъ или началникъ е обиденъ и е възбудилъ углавно преследване срещу този, който го е обидилъ, а заедно съ това е поискалъ и парично удовлетворение, и такова му е присѣдено, съгласно чл. 2 ние амнистираме деянието, обаче този кметъ или началникъ има правото да получи парично обезщетение. Целта е да се заличатъ и последиците отъ престѣпленията по глава XV — оскръбление, обида на длъжностни лица — като се заличаватъ и гражданскитѣ последици, които сж присѣдени или които има да се присѣдятъ въ полза на тѣзи лица.

Моля г. министра на правосѣдието да каже съгласенъ ли е или не е съгласенъ.

Министъръ Д. Върбенковъ: Ще си кажа по-после думата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Георги Костовъ.

Г. Костовъ (раб): Г. г. народни представители! Въпросътъ за гражданскитѣ последици е единъ важенъ въпросъ за тия, които ще бждатъ амнистирани, защото известно ви е, че тежкитѣ присѣди, които се издаваха срещу подсъдимитѣ по септемврийскитѣ и априлскитѣ събития, съдържаха, наредъ съ наказателната частъ, и присѣждане на голѣми обезщетения — глоби — въ полза на държавната казна. Частъ отъ тия голѣми глоби сж събрани по принудителенъ начинъ, но надъ мнозина отъ политическитѣ престѣпници, които сж амнистирани, и досега висятъ грамадни глоби, за които сж наложени възбрани върху имотитѣ имъ.

Независимо отъ това, съ присѣдитѣ тия лица се лишаватъ и отъ възможностъ да заематъ държавна служба. Азъ се обръщамъ специално къмъ г. министра на просвѣтата да иска да се включи въ този членъ възстановяване учителскитѣ права на всички ония, които сж лишени отъ тѣхъ по чл. 70 отъ закона за народната просвѣта.

Сѣщо така да се възстановятъ правата на всички държавни служащи, които сж уволнени по чл. 20 отъ закона за защита на държавата и сж амнистирани впоследствие.

Ето защо, отъ името на нашата група, предлагамъ следния текстъ на чл. 11: (Чете)

„Заличаватъ се всички граждански последици отъ престѣпнитѣ деяния, които се амнистиратъ по настоящия законъ. Събранитѣ до влизане въ сила на сѣщия глоби и разноси се повръщатъ на амнистирания или на неговитѣ наследници.“

„Възстановяватъ се правата на всички държавни служащи, уволнени по чл. 20 отъ закона за защита на държавата и чл. 70 отъ закона за народното просвѣщение“.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Христо Родевъ.

Х. Родевъ (нац. л): Г. г. народни представители! Въ алинея втора на предлагания чл. 11 се казва: (Чете) „Тая наредба се отнася до всички деяния, амнистирани съ предшествуващи закони, независимо отъ обстоятелството, дали гражданскитѣ последици сж присѣдени заедно или отделно въ углавното дѣло, стига основанието на иска да е било амнистираното деяние“.

Както знаете, съ закона за амнистията отъ 1924 г. деянията по чл. 4 отъ закона за издирване и наказване виновницитѣ на народната катастрофа сж амнистирани, а съ закона за амнистията отъ 1926 г. и гражданскитѣ последици сж заличени въ смисълъ, че осѣдениитѣ се освобождаватъ отъ заплащането на всички онѣзи суми, на които сж осѣдени, изчислявани на 6.400.000.000 л. Има, обаче, лица, които преди това сж сѣдени по единъ законъ, който ще си остане уникумъ по своята тенденция и по своята партизанщина, а именно законътъ за отнемане въ полза на държавата на незаконно придобити имоти, законъ, който целѣше преследването и унищожението на партията, която бѣше начело на управлението презъ време на войната. Сега всичкитѣ имоти на тѣзи лица, които сж сѣдени по тоя законъ, сж конфискувани. Както и въ дебатитѣ по този законъ се е изтъкнало на времето, това е единъ законъ, който цели да докара гражданската смъртъ на известни лица, и тази гражданска смъртъ за известни лица е последвала. Вѣрно е, че съ законитѣ за амнистията отъ 1924 и 1926 г. тѣзи лица сж амнистирани, гражданскитѣ последици отъ осѣждането имъ сж заличени, и азъ искамъ сега да зная, втората алинея на този членъ, кждето се казва, че се заличаватъ всички последици на престѣпното деяние, стига само то да е било амнистирано съ други предшествуващи закони, обхваща ли и тѣзи лица?

А. Николаевъ (з): Визирате осъденитѣ по чл. 4 ли?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Обхваща ги, разбира се. Ясно е.

Х. Родевъ (нац. л.): Азъ искамъ да не остане мѣсто за тълкуване отъ съдилищата.

Министъръ Д. Върбенковъ: Ще Ви отговоря, когато отговарямъ на всички.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Стефанъ Дойчиновъ.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Г. г. народни представители! Искане се съ предложеието на г. Капитанова, подкрепено отъ г. Денева, чисто и просто въ алинея трета думитѣ „ако последнитѣ сѣ обезщетени отъ държавата било съ пенсия, било по другъ начинъ“ да се заличаватъ, и по този начинъ всички граждански последици отъ амнистиранитѣ престѣпления по чл. 1 пунктъ 1, въ полза на частни лица, да бѣдатъ опростени. Отъ редакцията на алинея първа, както е представена отъ Министерския съветъ и прѣста отъ комисията, личи ясно, че всички граждански последици въ полза на държавата се заличаватъ, а оставатъ само за онѣзи частни лица, които сѣ потърпевши отъ престѣпнитѣ деяния, които се амнистиратъ.

Министъръ Д. Върбенковъ: Кон сѣ потърпевши?

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Потърпевши сѣ ония, които иматъ право на граждански искъ.

Министъръ Д. Върбенковъ: Кон бѣха потърпевшитѣ? Азъ и ти!

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Е добре, въ събитията, които се разиграха, не пострадаха ли онѣзи лица? Не се ли разрушиха къщитѣ на нѣкои, не се ли разграбиха имотитѣ на нѣкои и по този начинъ се причиниха вреди и загуби на частни лица? Не могатъ да бѣдатъ пренебрегнати, споредъ мене, тия вреди и загуби, защото никое частно лице не е длъжно да жертвува своитѣ лични материални интереси въ полза на когото и да е и при каквито и да е условия. Ако приемете предложението на г. Капитанова, ще се дойде до следното положение: че вие правите благодеяние на единъ престѣпникъ отъ името на държавата, но същевременно налагате наказание на едно частно лице, което невинно е претърпѣло вреди и загуби поради вината на това лице, което амнистирате. (Възражения отъ земледѣлцитѣ) И понеже въ основата си това предложение на г. Капитанова съдържа една несправедливостъ, която се избѣгва съ редакцията на алинея трета, предложена отъ комисията, азъ смѣтамъ, че това предложение, подкрепено отъ г. Денева, направено съ каквото и да е намѣрение, не може да бѣде и не трѣбва да бѣде прието, съ огледъ на единъ принципъ на справедливостъ — че никой не е длъженъ за престѣпнитѣ деяния, които се опрощаватъ отъ държавата на известно лице, да тегли, тъй да се каже, масрафа, да понася вреди и загуби. И азъ бихъ молилъ г. министра на правосъдието да не се съгласява за приемането на това предложение.

А. Буковъ (з): Той се съгласи.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Азъ правя предложение, което нѣма нужда да бѣде писмено: да се приеме чл. 11 така, както е предложенъ отъ комисията.

Председателстващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Никола Йотовъ.

Н. Йотовъ (з): (Отъ трибуната) Г. г. народни представители! Разискваме по единъ много сериозенъ въпросъ. Г. Дойчиновъ е правъ, когато каза, че не би трѣбвало частнитѣ лица да бѣдатъ засегнати въ тѣхнитѣ интереси отъ една амнистия, която дава държавата. Това е принципъ, който бѣше нарушенъ съ амнистията, дадена следъ 1923 г. Амнистия се дава да заличи углавнитѣ последици; амнистията не може да заличава частно-правнитѣ, гражданскитѣ последици. За голѣмо съжаление, следъ 1923 г. законитѣ за амнистията предвидиха за пръвъ пѣтъ изключение отъ този принципъ — че амнистията не заличава гражданскитѣ последици. Защо бѣше това? Защото станаха страшни работи въ нашата страна, които не трѣбваше да се разкриватъ. Единъ пѣтъ покрити углавната отговорностъ, ако се потърсѣха гра-

ждански отговорности, това значеше да се потърсѣтъ дейцитѣ на ония масови избивания, на ония ексцеси, които станаха. Голѣми държавни интереси наложиха да се отстъпи отъ принципа, че амнистията не засѣга гражданскитѣ последици.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): Трѣбва държавата да обезщети тия хора.

Н. Йотовъ (з): Г. г. народни представители! Азъ ще се базирамъ на ония амнистии, които даде управлението на Демократическия сговоръ.

И. Василевъ (з): Тѣ амнистираха гражданскитѣ последици, но само за себе си.

Д. Ачковъ (нац. л. о): А сега има пълна приемственостъ.

Н. Йотовъ (з): Азъ съмъ съгласенъ да не се заличаватъ гражданскитѣ последици, щомъ сѣ заличени углавнитѣ отговорности, но вие, сговориститѣ, първи заличихте гражданскитѣ последици. Г. Дойчиновъ казва, че държавата трѣбва да обезщети пострадалитѣ. Държавата, презъ режима на Сговора, обезщети само ония, които бѣха на страната на деветоюнцитѣ. Тя ги обезщети, като имъ гласува парични помощи, а тѣхнитѣ противници никакъ не обезщети.

П. Стоевъ (раб): И днесъ семействата имъ измиратъ отъ гладъ.

Н. Йотовъ (з): Заличени бѣха и гражданскитѣ последици по отношение на ония, които бѣха обезщетени, а по отношение на противната страна се даваше само ограничена амнистия за углавнитѣ отговорности, обаче гражданскитѣ последици не се заличаваха. Пълна амнистия даваха само за себе си, не и за противницитѣ си. Вие виждате каква разлика се правѣше, какво разграничение се вънасяше. За деветоюнцитѣ се даваше винаги пълна амнистия, безъ ограничение, и за гражданската и за углавната отговорностъ, а за противницитѣ се даваше ограничена амнистия само за углавнитѣ последици, а не се амнистираха гражданскитѣ последици. Сега искаме да премахнемъ тая неправда, това различие, което бѣ създадено отъ сговориститѣ; искаме, като сѣ премахнати гражданскитѣ последици за едната страна, да ги премахнемъ и за другата страна.

Но, да ви кажа и друго. Съ чл. 9 отъ закона за амнистията, публикуванъ въ „Държавенъ вестникъ“ брой 77 отъ 6 юлий 1929 г. се заличаваха гражданскитѣ последици и за противницитѣ на деветоюнцитѣ. Въ чл. 9 на сѣщия законъ се казва: (Чете) „Освобождаватъ се отъ гражданска отговорностъ и отъ заплащане на присъденитѣ обезщетения:“ . . . буква б: „амнистиранитѣ по чл. 1 и 2 на закона за амнистията отъ 10 януарий 1924 г. въ връзка съ измѣненята и допълненята му“ . . . а накрая се предвижда едно изключение — „съ изключение на лицата, за които е речъ въ п. п. 7 и 8 на чл. 1 на закона за амнистия отъ 10 януарий 1924 г., и въ връзка съ измѣненята на сѣщия членъ“.

С. Дойчиновъ (нац. л. о): За убийствата.

Н. Йотовъ (з): Да, г. Дойчиновъ. Ще се спра и ще кажа защо е.

Значи, Демократическиятъ сговоръ, следъ като бѣше създадъ една неправда, съ закона за амнистията отъ 1929 г. за пръвъ пѣтъ се реши да премахне тая неправда, като заличи гражданскитѣ последици и за своитѣ противници отъ извършенитѣ отъ тѣхъ деяния, съ изключение на п. п. 7 и 8.

Сега искаме да направимъ последната крачка, г. Дойчиновъ, да премахнемъ напълно допустнатата несправедливостъ, като заличимъ гражданскитѣ последици и за другата страна. Значи, не неправда се върши сега, а искаме да заличимъ неправдата, създадена по-рано, и да поставимъ, макаръ и късно, въ 1932 г., и двѣтъ страни при еднакво положение, макаръ че това, което вече е платено, не може да се иска назадъ — това изрично е предвидено.

Г. г. народни представители! Единъ актъ на справедливостъ ще бѣде, ако изравнимъ положението на българскитѣ граждани и отъ едната и отъ другата страна, участвували въ тия страшни събития. Нека поставимъ и двѣтъ страни подъ еднакъвъ знаменателъ, на една дъска, за да не се считатъ единитѣ онеправдани спрямо другитѣ. Нека не правимъ никакво изключение, каквото бѣ на-

правено въ 1929 г. отъ Сговора, който пристъпи къмъ заличаване на гражданските последици, но остави едно малко изключение за п. п. 7 и 8 отъ чл. 1 на тогавашния законъ за амнистия. Така че актът на висша справедливост ще бжде, ако гласувате за изхвърлянето на тия думи „освенъ ако се касае до такива въ полза на частни лица“ и т. н., защото всички отъ противната страна по отношение гражданските последици сж амнистирани. Голѣмиятъ принципъ е нарушенъ не отъ насъ, а отъ васъ (Сочи сговориститѣ) за пръвъ пѣтъ. Може би се е наложило по висши държавни съображения да го нарушите, но вие го нарушихте. Дайте сега да отидемъ до край, дайте да внесемъ справедливост. (Ръкоплѣскания отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. д-ръ Тодоръ Кулевъ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Г. г. народни представители! Преди да си кажа мнението по повдигнатия въпросъ, дължа да направя една поправка на колегата, който преди малко говори.

Вѣрно е, че амнистията заличава само наказателно-правните последици на престѣпнитѣ деяния, а не и тѣхнитѣ гражданско-правни последици. Обаче Народното събрание е властно чрезъ специално постановление да премахне и гражданско-правните последици. Въ случая нѣма да има никакво нарушение на принципа, а ще има само допълнение на принципа.

Неправъ бѣше колегата, като твърдѣше, че съ даваниѣ по-рано амнистии, когато чрезъ изрична наредба въ закона се е предвиждало премахване на гражданско-правните последици, се е имало предъ видъ само едната страна. Че това не е тѣй, ще се увѣрите веднага, като цитирамъ самитѣ закони за амнистии, дадени отъ управлението на Сговора. Законътъ за първата амнистия отъ 10 януарий 1924 г. въ чл. 9 казва: „Амнистията по настоящия законъ заличава всички иски и граждански последици за деянията по събитията и метежитѣ отъ 8 юний до 31 декември 1923 г.“ А като четете самия законъ, ще видите, че той има за целъ главно да амнистира метежитѣ.

Министъръ Д. Гичевъ: Не.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Четете по-надолу.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Четете всичките членове и ще видите, че тѣ се отнасятъ главно за метежниците. Следователно, чл. 9 еднакво се отнася както до тѣзи, които сж били отъ едната страна на барикадитѣ, така и до ония, които сж били отъ другата страна на барикадитѣ, разбира се, съ известни изключения. Сѣщиятъ принципъ за дветѣ страни е прокаранъ още по-ясно въ последната алинея на § 11 отъ закона за амнистията, дадена на 13 февруарий 1926 г., когато азъ бѣхъ министъръ на правосѣдието. Тукъ изрично се казва: „Амнистията по този членъ заличава всички гражданско-правни последици отъ амнистиранитѣ деяния“. Алинея втора на този членъ се отнася до престѣпнитѣ деяния по закона за защита на държавата. Значи, отнася се до осѣдени привърженици на Комунистическата партия. Ясно е, че и този членъ не е само за едната страна.

Сѣщото нѣщо трѣбва да се каже и за последния законъ за амнистията, който цитира колегата, само че той не е схваналъ, че изключението по п. п. 7 и 8 се отнася и за дветѣ страни. Какво гласи, г. г. народни представители, п. 7, прибавенъ съ § 5 отъ закона за амнистията отъ 13 февруарий 1926 г. къмъ чл. 1 отъ закона за амнистията отъ 10 януарий 1924 г.? Той казва: „Лишаване отъ животъ (чл. чл. 247 до 250 отъ наказателния законъ), извършено въ сражения презъ юнскитѣ и септемврийскитѣ събития отъ 1923 г.“ Казва ли се, че се отнася само за едната страна? Ами че и презъ юнскитѣ, и презъ септемврийскитѣ събития имаше убити отъ дветѣ страни. Явно е, че и въ тоя случай не се прави разлика.

Н. Йотовъ (з): По-рано амнистирахте всички ваши хора.

Министъръ Г. Йордановъ: Другата страна — деветоюнцитѣ — не бѣше съдена.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Пѣтътъ къмъ сѣдилищата бѣше откритъ за всички.

Сѣщото се отнася и за п. 8. Съ казаното дотукъ азъ искахъ да поправа колегата.

Министъръ Д. Гичевъ: Да Ви поправа. Въ § 16 на вашата амнистия е казано: „Амнистиранитѣ съ настоящия законъ не се освобождаватъ отъ заплащане присѣденитѣ обезщетения и сѣдебни разноски, съ изключение на § 11, алинея последна“, а § 11 именно амнистира изключително вашитѣ хора.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Та какво отъ това?

Министъръ Д. Гичевъ: § 11 гласи: „Амнистиратъ се престѣпнитѣ деяния по общия и военно-наказателния законъ, извършени до 1 октомври 1926 г. — за защита на държавата и въ връзка съ разкриване и обезвреждане организациитѣ, забранени отъ закона за защита на държавата и по поводъ преследване на разбойници“ — всички ваши хора.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Коя алинея цитирате, г. министре?

Министъръ Д. Гичевъ: § 11 отъ закона за амнистия отъ 13 февруарий 1926 г.

А. Азрамовъ (з): (Къмъ д-ръ Т. Кулевъ) Вашата амнистия.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Но това не значи, че сѣщиятъ принципъ не е приложенъ и за другата страна.

Министъръ Д. Гичевъ: Ако Вие сте амнистирали единитѣ и другитѣ, ние не правимъ нищо повече.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Азъ само коригирамъ преждеговорившия колега, като съ цитиранитѣ пасажи искамъ да изтъкна, че принципътъ е билъ следванъ и за дветѣ страни.

Н. Йотовъ (з): Не е билъ следванъ.

Д-ръ Т. Кулевъ (д. сг): Грѣшите, колега!

Г. г. народни представители! Както по-рано сж били заличени гражданско-правните последици безъ огледъ на това, дали сж присѣдени за държавата или за частни лица, и сега ще бжде справедливо да се заличатъ тия гражданско-правни последици, безъ огледъ на това, дали сж присѣдени за частни лица или за държавата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосѣдието.

Министъръ Д. Върбеновъ: Г. г. народни представители! Отъ това, което се каза и отъ г. Йотовъ, и отъ г. д-ръ Кулевъ виждате, че принципа е противникъ на пѣтя, по който сме избрали да вървимъ, нѣма. Поради това, особена защита нѣма защо да правя на предложения отъ менъ чл. 11.

Приемамъ предложението на г. Панайотъ Деневъ, въ първата алинея на чл. 11 следъ думитѣ „частни лица“ да се прибавятъ думитѣ „безъ тия по чл. 2, буква в отъ настоящия законъ“.

Приемамъ сѣщо така и предложението на г. Капитановъ, въ чл. 11, алинея трета, думитѣ „ако последнитѣ сж обезщетени отъ държавата, било съ пенсия, било по другъ начинъ“, да се заличатъ.

Въ отговоръ на въпроса, поставенъ отъ г. Христо Родевъ, ще кажа, че тълкуването, което той даваше, отговаря на истината. Съгласно алинея втора на чл. 11 отъ законопроекта за амнистията, заличаватъ се всички граждански последици, независимо отъ това, дали тѣ сж присѣдени заедно или отдѣлно въ углавното дѣло, стига основанието на иска да е било деяние амнистирано съ предшествуващитѣ амнистии, дадени за престѣпни деяния, извършени било по закона за народната катастрофа, било по закона за отнемане въ полза на държавата незаконно придобити имоти, било по други нѣкои закони. Следователно, заличаватъ се и гражданските последици по закона за народната катастрофа и по други нѣкои закони. Доволенъ ли сте, г. Родевъ?

Х. Родевъ (нац. л): Доволенъ съмъ.

Министъръ Д. Върбеновъ: Моля ви, прочее, да гласувате чл. 11 и да минемъ по-нататъкъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Г. г. народни представители! Постѣпили сж следнитѣ предложения:

Първо. Отъ г. Анастасъ Капитановъ: (Чете) „Въ чл. 11, алинея трета, думитъ „ако последнитъ сѣ обезщетени отъ държавата било съ пенсия, било по другъ начинъ“ да се премахнатъ“.

Второ. Отъ г. Панайотъ Деневъ: (Чете) „Въ чл. 11, алинея първа, следъ думитъ „частни лица“ да се прибавятъ думитъ „безъ тия по чл. 2, буква в, отъ настоящия законъ“.

Трето. Отъ г. Георги Костовъ, чл. 11 да добие следната редакция: (Чете) „Заличаватъ се всички граждански последици отъ престъпнитъ деяния, които се амнистиратъ съ настоящия законъ. Събраниетъ до влизането въ сила на сѣщия глоби и разноси се повръщатъ на амнистирания или неговитъ наследници.

„Възстановяватъ се правата на всички държавни служачи, уволнени по чл. 20 отъ закона за защита на държавата и чл. 70 отъ закона за народното просвѣщение“.

Ще пристѣпя къмъ гласуване на предложенията. Който отъ г. г. народнитъ представители приема предложението на г. Анастасъ Капитановъ, съ което е съгласенъ г. министърътъ на правосъдието, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитъ представители приема предложението на г. Панайотъ Деневъ, съ което е съгласенъ г. министърътъ на правосъдието, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Който отъ г. г. народнитъ представители приема предложението на г. Георги Костовъ, съ което г. министърътъ на правосъдието не е съгласенъ, моля, да вдигне рѣка. Малцинство, Събранието не приема.

Който отъ г. г. народнитъ представители приема чл. 11 така, както се докладва отъ г. докладчика, съ токущо приетитъ добавка и измѣнение, предложени отъ народнитъ представители г. г. Панайотъ Деневъ и Анастасъ Капитановъ, моля, да вдигне рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 12. Конфискуванитъ предмети, както и изплатенитъ суми по присъденитъ досега глоби, граждански обезщетения, парични удовлетворения или сѣдебни и дѣловодни разноси не се повръщатъ“.

Въ този членъ, който е чл. 10 отъ първоначалния проектъ, комисията не направи никакви измѣнения.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които отъ г. г. народнитъ представители приематъ чл. 12 тъй, както се докладва отъ г. докладчика, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): (Чете)

„Чл. 13. Правото на пенсия на амнистиранитъ лица се възстановява отъ датата на публикуване настоящия законъ въ „Държавенъ вестникъ“.

Въ този членъ, който е чл. 11 отъ първоначалния проектъ, комисията не направи никакви измѣнения.

Г. Говедаровъ (д. сг): Искамъ една декларация отъ г. министра на правосъдието относно правото на пенсия на амнистиранитъ: отъ кога ще се възстанови — отъ деня на влизане въ сила на закона ли?

Докладчикъ Н. Гавриловъ (нац. л): Така е и въ закона.

Г. Говедаровъ (д. сг): Шомъ Вие, като докладчикъ, правите тази декларация — добре.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата народниятъ представителъ г. Костадинъ Русиновъ.

К. Русиновъ (раб): (Отъ трибуната) (Посрещнатъ съ смѣхъ и съ подигравателни рѣжкоплѣскания отъ мнозинството) Не трѣбва да се смѣте, а трѣбва да плачете, особено вие, земледѣлцитъ.

Отъ мнозинството: А-а-а!

К. Русиновъ (раб): Азъ взехъ думата по най-последния членъ на законопроекта за амнистията, чл. 13, . . .

С. Мошангъ (д. сг): Благослови, отче, амнистията!

К. Русиновъ (раб): . . . въ който се казва, че се възстановява правото на пенсия на амнистиранитъ лица отъ деня, когато тоя законъ бѣде публикуванъ. Азъ искамъ да направя едно допълнение по този членъ . . .

Нѣкой отъ мнозинството: Да се отнася и за разпоенитъ попове!

К. Русиновъ (раб): Не се отнася за менъ. Менъ буржоазията отдавна ми взе пенсията.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Ти се откажа отъ Бога.

К. Русиновъ (раб): Та ти набоженъ ли си, г. министре? (Рѣжкоплѣскания отъ работницитъ) Твоитъ хора набожни работи ли вършатъ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Азъ не съмъ се гаврилъ съ евангелието.

К. Русиновъ (раб): Вашитъ хора, които вършатъ убийства подъ Вашата егида, набожни ли сѣ?

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Никакви убийства не вършимъ. Такива безбожници като тебе вършатъ най-много убийства.

П. Деневъ (р): Дѣдо попе, сега е постъ!

К. Русиновъ (раб): Азъ искамъ да поясня, защо искамъ да се допълни този членъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Лигавене е Вашето горворене. — Братата му трѣбва да обрѣснемъ предъ Народното събрание.

К. Русиновъ (раб): Отъ Васъ човѣкъ по да се лигави нѣма.

М. Стамеевъ (раб): Вие ли, г. министре, ще сте берберинтъ?

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! Последниятъ членъ отъ законопроекта за амнистията е сѣщо така бледенъ, анемиченъ и пѣкленъ, както почти всички предшествуващи го членове отъ законопроекта за амнистията.

Р. Мариневъ (д): Въ Русия не даватъ никаква амнистия.

К. Русиновъ (раб): И като вѣнецъ надъ всичко е и непълното възстановяване правото на пенсия на амнистиранитъ лица. Не можете да откажете, г. г. народни представители, че проличава като червена нишка отъ началото до края на законопроекта този печаленъ фактъ, който се констатира отъ мнозина отъ ораторитъ: налагане волята на тия, които диктуватъ на васъ, земледѣлцитъ, на тия, които сѣ дали клетва да защищаватъ интереситъ на банкеритъ, на спекулантитъ, на лихваритъ и на капиталитъ. (Рѣжкоплѣскания отъ работницитъ)

Отъ земледѣлцитъ: Ей-й-й!

К. Русиновъ (раб): Както въ всички други закони, които гласувахте, така и тукъ проличава тая червена нишка.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Кога бѣше заблудена овца: като попъ или сега, като разпоевъ?

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! Азъ искамъ да направя едно пояснение на това, което предлагамъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какво пояснение можешъ да давашъ ти?

К. Русиновъ (раб): Какво е съдържанието на предложението?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни)

К. Русиновъ (раб): Моля Ви се, г. председателю, азъ имамъ право да говоря.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Въ правилника се казва, че народниятъ представителъ може да говори до 20 минути по отдѣлнитъ членове на законопроекта. Но това право той го има, когато говори по предмета. Говорете по чл. 13.

К. Русиновъ (раб): Г. г. народни представители! Защо искамъ да се измѣни този чл. 13? Затова, защото не е справедливо да се възстановява пенсия само отъ деня, когато се публикува този законъ, а това възстановяване

трѣбва да обхваща и цялото онова време, откогато е произнесена присъдата. Това е допълнението, което искамъ да се направи къмъ чл. 13. Презъ всичкото това време семейства, майките, бащите, жените и децата на онѣзи, които сѫ били въ емиграция или въ затворитѣ и които сега ще бѣдатъ амнистирани, сѫ преживявали много тежки години.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Попъ си билъ, но не можемъ да те върнемъ отново да станешъ попъ.

К. Русиновъ (раб): Ха ти ме замѣсти! Пусни си брада и стани попъ! — Особено, г. г. народни представители, днесъ, когато бушува една страшна икономическа криза, тия семейства преживяватъ много тежко. Надзърнете въ семействата, въ къщитѣ на тия, които сѫ били емигранти и политически затворници, нѣкои отъ които случайно, по силата на тази амнистия, ще излѣзатъ отъ затворитѣ; идете и вижте тѣхното мизерно положение! Съ какво право вие ги лишавате отъ пенсия отъ деня, когато сѫ били осъдени?

Ето защо отъ името на нашата парламентарна група азъ правя следното предложение: . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Отъ името на дявола! — Той се е съотачилъ съ дявола, следъ като напустила православната вѣра.

Д. Икономовъ (раб): Не е почтено да държите такъвъ езикъ спрямо единъ народенъ представител, г. министре!

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Срамота е, че слушаме такъвъ декласиранъ попъ.

К. Русиновъ (раб): Народътъ ме е пратилъ тукъ. Не си ме пратилъ ти.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: Тебъ те прати Ляпчевъ.

К. Русиновъ (раб): Не Ляпчевъ ме е пратилъ, а 200.000 гласове. Питайте него (Сочи министъръ д-ръ А. Гиргиновъ), кой го е докаралъ тукъ? Вие, земледѣлцитѣ, сте го докарали него тукъ. (Възражения отъ мнозинството)

Г. Костовъ (раб): (Къмъ министъръ д-ръ А. Гиргиновъ) Мѣрете си думитѣ, г. министре! Тукъ нѣма декласирани типове. Вие сте министъръ и не Ви подобава да държите такъвъ езикъ.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Той трѣбва да бѣде по-умѣренъ и да не се гаври съ кръста и евангелието. Негова милостъ това е правилъ и затова казвамъ, че е декласиранъ.

К. Русиновъ (раб): Азъ съмъ народенъ представителъ...

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Направете си предложението, г. Русиновъ. Времето Ви изтича.

К. Русиновъ (раб): Министърътъ не ми дава възможностъ. (Възражения отъ мнозинството. Глъчка)

Хайде, миръ вамъ, успокойте се! (Смѣхъ) Ама нашъ миръ, който ние ви препорѣчваме, а не който препорѣчва вашиятъ министъръ — на кърви и убийства. (Силни възражения отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Силно звъни) Моля Ви се, г. Русиновъ, говорете по предмета.

К. Русиновъ (раб): Чл. 13 казва така: (Чете) „Правото за пенсия на амнистиранитѣ лица се възстановява отъ датата на публикуването на настоящия законъ въ „Държавенъ вестникъ“. Ние правимъ предложение чл. 13 да добие следната редакция: (Чете) „Правото на пенсия на амнистиранитѣ лица се възстановява отъ датата на отнемането й“.

Това е предложението на нашата парламентарна група.

Нѣкой отъ земледѣлцитѣ: На Троцки пенсия дадохте ли?

К. Русиновъ (раб): Въ заключение има да помоля г. г. народнитѣ представители да се прибави къмъ члена нова алинея, или да се предвиди новъ членъ 14 съ следното съдържание: (Чете) „При издаване свидетелства за съдимостъ, присѣдитѣ за престѣпнитѣ деяния, които се амни-

стиратъ досега, или се амнистиратъ по настоящия законъ, не се вписватъ“.

Отъ мнозинството: А-а-а!

А. Капитановъ (з): Георги Костовъ трѣбваше да ти каже, че това не се пише, когато има амнистия.

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Попътъ не е амнистиранъ!

К. Русиновъ (раб): Г-да! Азъ свършвамъ. Виждамъ, че ви е много неприятно да ме слушате.

Министъръ Д. Върбенковъ: Физиономията Ви ни е неприятна.

К. Русиновъ (раб): Твоята физиономия много ли е приятна! Много красивъ ли си? (Глъчка)

Г. г. народни представители! Моето заключение, както по този членъ, така и по всички членове, по цѣлий законопроектъ за амнистията, е, че това не е амнистия, че днесъ нѣма да празнуваме гласуването на пълна и безусловна амнистия, а ще празнуваме погребението на пълната и безусловна амнистия. Жалко е, че вие, земледѣлцитѣ, изпѣвате „вѣчная память“ на тази амнистия. Но ще дойде денъ, когато работницитѣ и селянитѣ ще установятъ свое работническо-селско правителство, което наистина ще даде пълна и безусловна амнистия. (Рѣкоплѣскания отъ работницитѣ)

М. Бечевъ (д): И което ще амнистира бивши попове ма-родери.

К. Русиновъ (раб): Ще амнистира твоя синъ, побойникъ въ Ломъ. (Възражения отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: (Звъни) Има думата народниятъ представител г. Петко Стоевъ.

П. Стоевъ (раб): (Отъ трибуната) Г-да! Само две думи. Въпросътъ се касае за следното. Другарътъ Русиновъ се мотивира защо трѣбва да се възстановятъ пенситѣ на всички, на които тѣ сѫ стнети, отъ деня на присѣдитѣ. Вие отричате сега моралното право на това негово предложение. Ние смѣтаме, че презъ тия събития, когато дадохте възнаграждения на всички онѣзи, които клаха и бесиха, нѣмате право да отказвате връщането на пенситѣ на ония, които сѫ били въ тюрмитѣ или сѫ били въ емигрантство, които, по силата на този законъ, следъ като сѫ понесли своитѣ граждански последици отъ извършенитѣ деяния, иматъ правото, като се амнистиратъ, да си взематъ пенситѣ. И ние смѣтаме, че когато гласувате, трѣбва да имате предъ видъ, че сѫ пострадали много работници и селяни.

А. Капитановъ (з): Селянитѣ не получаватъ пенсии.

А. Бояджиевъ (раб): Г. Мушановъ познава г. Мавриковъ — той има пенсия.

П. Стоевъ (раб): Има много пенсионери, на които сѫ отнети пенситѣ, поради събитията, и на които трѣбва да дадете правото да си ги получатъ, защото всички отъ противната страна сѫ обезщетени. (Рѣкоплѣскания отъ работницитѣ. Възражения отъ мнозинството)

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министърътъ на правосъдието.

Министъръ Д. Върбенковъ: Не съмъ съгласенъ съ първото предложение на г. Русиновъ.

Г. Костовъ (раб): (Къмъ мнозинството) Да мълчите, защото Захариевъ, като шефъ на емиграцията, обещавахе по 200 л. на день.

Н. Алексиевъ (з): А на васъ се падатъ по 400 л!

Министъръ Д. Върбенковъ: Що се отнася до второто искане на г. дѣдо попъ . . .

Министъръ д-ръ А. Гиргиновъ: Какъвъ ти попъ! Той е низвергнатъ отъ църквата и народа.

М. Станевъ (раб): Дръжте по-приличенъ езикъ къмъ народнитѣ представители.

Министъръ Д. Върбеновъ: Вие какъ се държите?

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Моля, г. Станевъ, седнете си на мѣстото!

Министъръ Д. Върбеновъ: Що се касае до второто искане на г. Русиновъ за свидетелствата за съдимостъ, мене ми се чини, че това се уреди съ едно окръжно на моя предшественикъ г. д-ръ Тодоръ Кулевъ. Това не се прави възъ основа на нѣкакъвъ законъ, това е просто една административна наредба.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ гласуване предложенията на г. Русиновъ.

Първото му предложение по чл. 13 гласи: (Чете) „Правото на пенсия на амнистиранитѣ лица се възстановява отъ датата на отнемането ѝ“.

Които сж съгласни съ това предложение, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието не приема.

Второто му предложение е за прибавяне на новъ чл. 14 съ следното съдържание: (Чете) „При издаване свидетелства за съдимостъ, присъдитѣ за престѣпни деяния, които сж амнистирани досега или се амнистиратъ отъ настоящия законъ, не се вписватъ“.

Д. Ачковъ (нац. л. о): Нѣма нужда да се гласува това предложение при тая декларация, която направи г. министърътъ.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Шомъ е направено предложение, може да бѣде и най-глупавото, азъ съмъ длъженъ да го положа на гласуване.

Н. Захариевъ (з): Моля Ви се, г. председателю! Не може да се гласува това предложение, защото, ако се гласува, то значи, че има вотъ на Камарата, съ който се отрича това нѣщо.

А. Циганчевъ (з): (Къмъ работниците) Оттеглете предложението си.

А. Мартушковъ (раб): При декларацията на г. министра на правосѣдието, оттегляме го.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Пристъпваме къмъ гласуване на чл. 13 така, както се прочете отъ г. докладчика.

Които приематъ чл. 13 така, както се докладва, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Моля г. г. членоветѣ на комисията по Министерството на правосѣдието да се събератъ днесъ точно въ 4 ч. следъ пладне на заседание, за да може утре въ 10 ч. преди пладне да започне пленарното заседание и да бѣде приетъ законопроектътъ за амнистия на трето четене.

Д. Ачковъ (нац. л. о) и други: Да бѣде въ 9 ч. заседанието.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Има думата г. министъръ-председателътъ.

Министъръ-председателъ Н. Мушановъ: Г. г. народни представители! Предлагамъ следващото заседание да бѣде утре, въ 9 ч. преди пладне, съ дневенъ редъ: 1) трето четене законопроекта за амнистия и 2) първо четене законопроекта за допълнение на чл. 39 отъ закона за пѣтищата.

Председателствуващъ Н. Шоповъ: Които приематъ предложението на г. министъръ-председателя, утрешното заседание да бѣде въ 9 ч. сутринъта, съ следния дневенъ редъ:

1) трето четене законопроекта за амнистия,

2) първо четене законопроекта за допълнение на чл. 39 отъ закона за пѣтищата, моля, да вдигнатъ рѣка. Мнозинство, Събранието приема.

Вдигамъ заседанието.

(Вдигнато въ 14 ч. 25 м.)

Подпредседателъ: **Н. ШОПОВЪ**

Секретаръ: **П. ПОПИВАНОВЪ**

Началникъ на Стенографското отдѣление: **Д. АНТОНОВЪ**